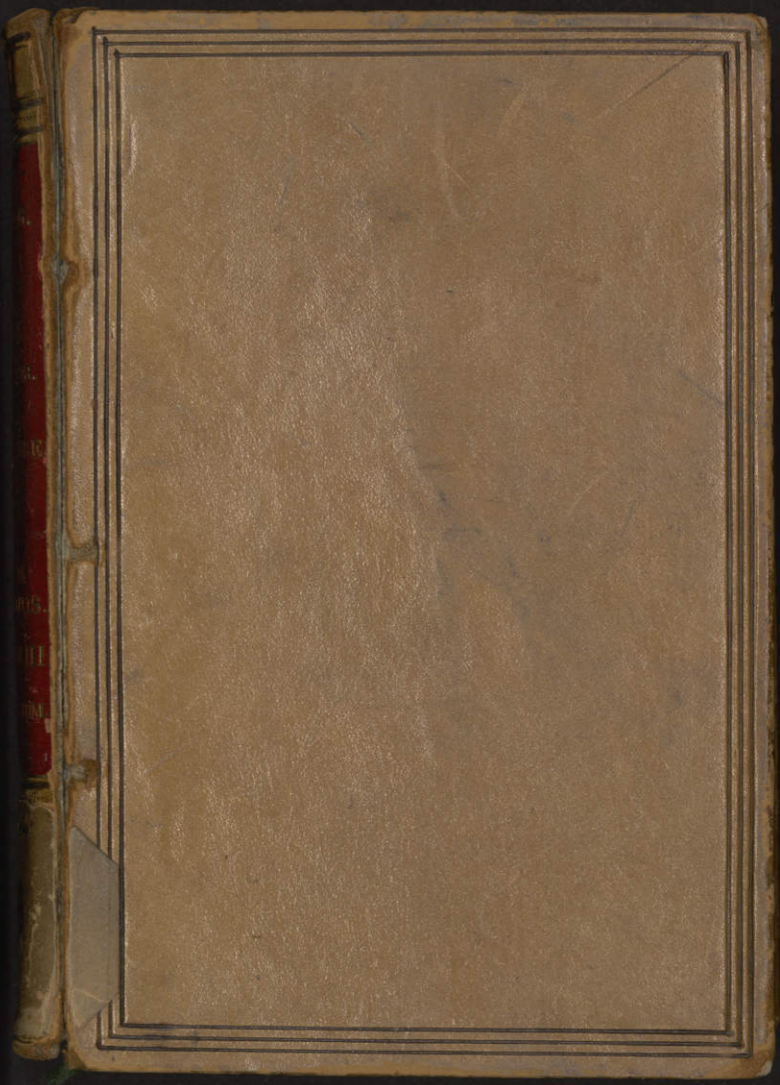

colorchecker CLASSIC

x-rite

SPECULUM
CHRISTIANOR.

1486

JO GERSON

ALPH. DIV. AMOR.

1493

S. BONAVENTURE
DIALOGUS

1497

JO GERSON

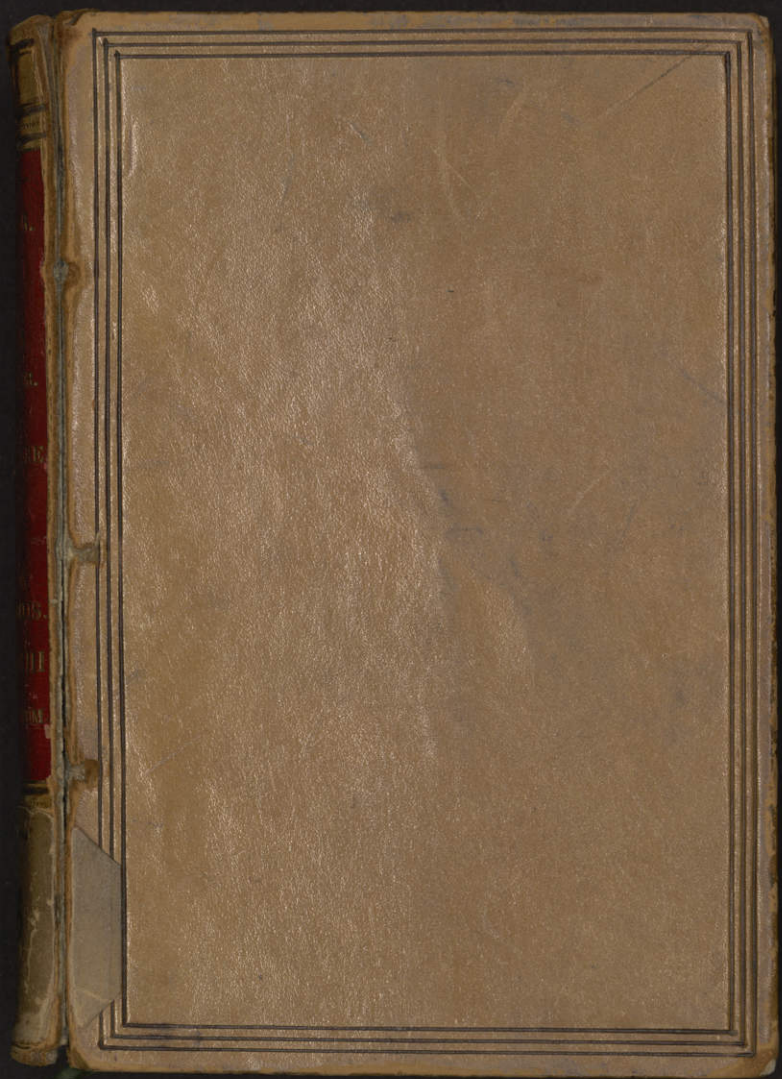
DONAT. MORALIS

INNOCENTII III
DE
VILT. CONDIT. HUM.

1495

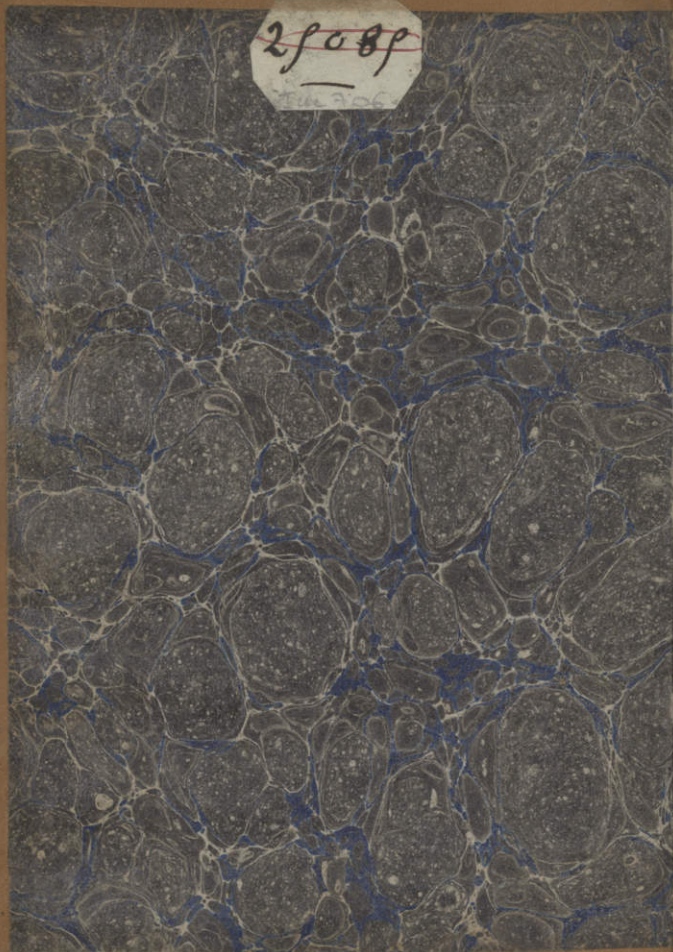
84=...

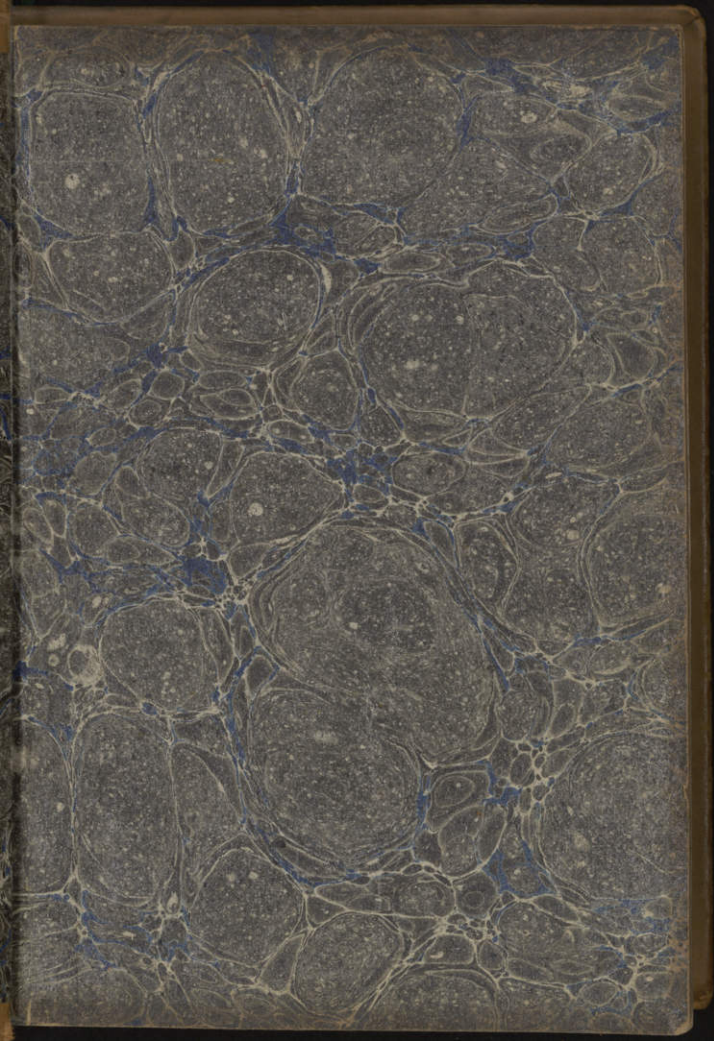
796

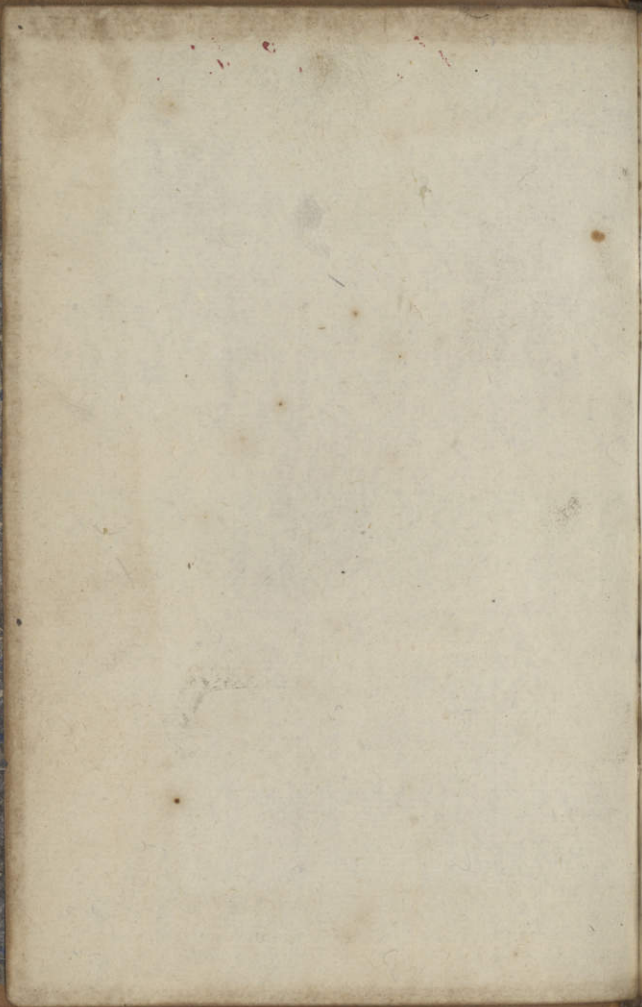

~~29089~~

29088

Inc 706

WATTON, J.- Speculum christiani,
Paris, G. Mittelhus, 1486

Pell 10641

Alphabetum divini amoris,- Paris, G.
Mittelhus, 1493

GW 1563

BONAVENTURA, S.- Dialogus [Soliloquium].- Paris, G. Marchant, 1497.

GW 4692

GERSON, J.- Donatus moralisatus.

[Paris, G. Mittelhus, c. 1496-1500]

Pell 5172

THOMAS AQUINAS.- De Vitiis et virtutibus.- [Paris, G. Mittelhus, c. 1493]

Pell 991

INNOCENTIUS III.- De miseria humanae conditionis.- Paris, P. Levet, 1495.

Pell 6296

MOLITORIS, U.- De Lamiis.- [Paris, G. Mittelhus, c. 1496-1500].

C 4341

Polain 2763

Polain 2762

C 4341

Mittelhaus, c. 1496-1500].

LITORIS, U. -- De lamis. -- Paris, G.

Pell 6296

conditionis. -- Paris, P. Levet, 1495.

Pell 991

us. -- [Paris, G. Mittelhaus, c. 1495]

OMAS AQUINAS. -- De Virtutibus et virtutibus

Pell 5178

Paris, G. Mittelhaus, c. 1496-1500]

PERSON, J. -- Donatus moralisatus.

GW 4692

m]. -- Paris, G. Marchant, 1497.

MAVENTURA, S. -- Dialogus [Soliloquii-

GW 1563

Mittelhaus, 1493

phabatum divini amoris. -- Paris, G.

Pell 10641

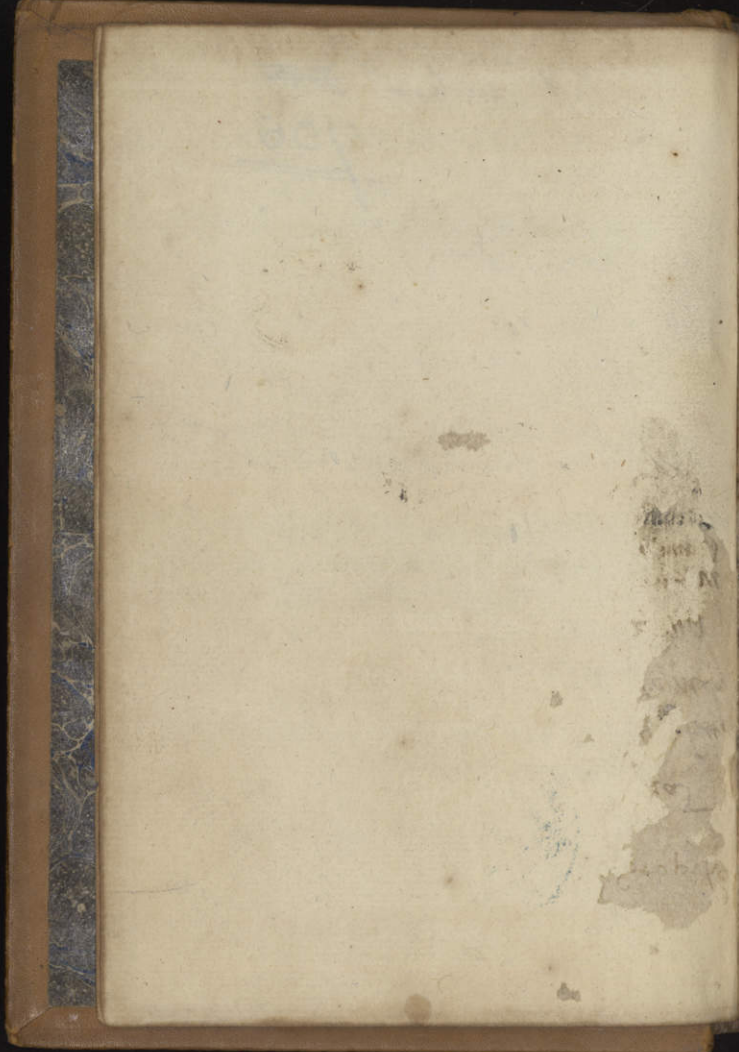
aris, G. Mittelhaus, 1496

TTON, J. -- Speculum christianitatis,

Ino 706

XV. ^{eine} Stück n^o ~~157~~.

706

Liber de uilitate cōditōis hu
mane a Lothario dyacono car
diali sctōrū Sergi ⁊ Bachī qui
postea Innoc. papa appellat⁹ ē.

Incipiūt capitula p̄mi libri.

De miseria conditionis humane	3
De miserabili hūane cōditōis īgressu	ij.
De uilitate materie de q̄ format⁹ ē hō.	liij.
De conceptione infantis	liij.
De q̄li cibo cōcept⁹ nutrit⁹ ī utero	v.
De imbecillitate infantis	vi.
De dolore partus et eiulatu	vij.
De nuditate	viiij.
Qualem fructū hō pducit	ix.
De breuitate hui⁹ uite	x.
De incommodo senectutis	xi.
De labore mortalium	xij.
De diuerso studio sapientum	xiiij.
De varijs hominū studijs	xliij.
De diuersis hominū anxietatib⁹	xv.
De miseria pauperis ⁊ diuitis	xvi.
De miseria dominorū ⁊ seruorū	xviij.
De miseria continentis et cōiugati	xviiij.
De miseria bonorū ⁊ malorū	xix.
De hostibus humanis	xx.
Quomodo corpus dī carcer aīe	xxi.
De breui letitia	xxiiij.
De inopinato dolore	xxv.

De vicinitate mortis	xxliij.
De terrore somniorum	xxv.
De compassione	xxvi.
De innumerabilib ⁹ specieb ⁹ egritudinis	xxvii.
De subitis infortunis	xxviii.
De diuersis generib ⁹ tormētorū	xxix.
De quodā horribili facinore cuiusdā mulieris: q̄ comedit filiū suū	xxx.
q̄ quicūq; puniū inocēs r̄ nocēs absoluit	xxxi.
Incipiūt capitula sc̄ti libri.	
De culpabili hūane cōditiois p̄gressu	ij.
De cupiditate.	ij.
De iniquis mulierib ⁹	iiij.
De r̄ceptione personarum	liij.
De venditione iustitie	v.
De insatiabili desiderio cupiditatis	vi.
Quare cupidus faciarī nō potest	vii.
De falso nomīe diuitiarū	viii.
De exēplis cōtra cupiditatē	ix.
De iniqua possessione diuitiarū	x.
De licitis opibus	xi.
De incertitudine diuitiarū	xii.
De cōtēnenda possessione diuitiarū	xiii.
De auaro cupido	xiiii.
Cur auaritia dicatur ydolorū seruitus	xv.
De quibusdā p̄prietatibus auari	xvi.
De gula	xvii.
Exempla contra gulam	xviii.
De ebrietate	xix.
Exempla contra ebrietatē	xx.
De luxuria	xxi.

De generalitate luxurie
 De generibus luxurie
 De coitu contra naturam
 De pena huius sceleris
 De ambicioso
 De nimia concupiscentia ambitionis
 Exemplum de ambicioso
 q̄ misera et brevis est vita magnati
 De diuersis proprietatib⁹ superborū
 De superbia et casu luciferi
 De arrogantia hominū
 De abominatione superbie
 Contra arrogantiam superborū
 Contra fraudem ambiciosorum
 De proprietatib⁹ arrogantium
 De superfluo cultu
 Contra superfluum ornatum
 q̄ pl⁹ deferatur vestib⁹ q̄ virtutib⁹
 De fuscatōe colorū ornatu p̄ de mēser dom⁹

xxij.
 xxij.
 xxij.
 xxv.
 xxvi.
 xxvij.
 xxvij.
 xxix.
 xxx.
 xxxi.
 xxxij.
 xxxij.
 xxxij.
 xxxij.
 xxxij.
 xxxij.
 xxxij.
 xxxij.
 xxxij.
 xxxij.
 xxxij.
 xl.

¶ Capitula tercij libri.

De dāsbili hūane dissolutōis egressu
 De dolorib⁹ q̄s mali patiunt i morte
 De aduētu xpi ad diē mortis cuiuslibz hoīs.
 De putredine cadauerū
 De tristi memoria damnatorū
 De inutili penitētia damnatorum
 De diuersis penis inferni
 De ineffabili angustia damnatorū
 De igne gehennali
 De tenebris inferni

3
 ij.
 iij.
 iij.
 v.
 vi.
 vij.
 viij.
 ix.
 x.

De conuersione penarum	xi.
De inefficiētia tormentorū.	xii.
Cur reprobi nō liberātur a pena	xiii.
Testimoniū de supplicijs eternis	xiiii.
De die iudicij ysaias	xv.
De precedente tribulatione	xvi.
Qualiter ueniet dñs ad iudiciū	xvii.
De potentia sapientia ⁊ iustitia iudicis	xviii.
De diuino iudicio	xix.
Et q nichil pderit dānandis	xx.

Finit tabula huius libri.

Domino patre carissimo. **P.** dei gra **P**ortu-
 ensi e^po. **L**othari^o idign^o dyacon^o g^ram i p^retit-
 gliam in futuro **M**odicu^m ocij q^u in multas ag^r-
 stias nup^eas q^u nostis occasi^oe captavi n^o ex toto
 michi p^rerit octos^u s^z ad dep^rend^a sup^bia q^u cap-
 ut est oim victozu^m villtat^e huane coditionis vi-
 teq^u descripsi. **T**ituluz aut p^ritis opusculi v^o noⁱ
 dedicaui rog^as et postul^as vt si quid in ea vestra
 discretio dignu^m iuenerit diuine g^re totu^m ascribat
 si vero paternitas v^{ra} suggesserit villtat^e huane
 nature x^po fauete describa^{nt} q^u ita p^r hoc huille
 turelatus vt p^r illud humilis exaltetur.

De miseria conditionis humane Cap. i.

Uare d^u vulua m^ris mee egressus su^m
 vt viderem dolor^e et laborem^e r^e cosu-
 merentur in cofusione dies mei? **S**i
 talialocutus est ille de se que de^o facti
 ficauit in vtero matris sue q^u lia loquar

ego de me que m^r mea genuit i pctm. **D**eu mihi
 dixeri mater mea q^u me genuisti filiu^m amaritudis
 r^e dolor. **J**ob. **Q**uare noⁱ i v^lua mortu^o su^m vt egres-
 sus ex vtero statim perij? **L**ur except^o genib^o lactat^o
 vberib^o nat^o i cobustione r^e cl^o ignis. vtina^m in^o
 empr^o fuisse i v^o vt fuisz mihi ma^r sepulchr^u
 et vulua ei^o cocept^o et nns. fuisse eni^m q^u si noⁱ essez
 de v^o traslat^o ad tumulu^m. **Q**uis g^rdet oculis me
 is font^e lachrymaz vt fle^a miserabile huane codi-
 ti^ois igressu^m. **C**onsideraui g^rcu^m lachrymis q^u mo^o fa-
 ct^o est ho^o r^e q^ud futur^o sit ho^o. **S**ane fact^o est de terra r^e
 cocept^o i culpa nat^o ad pena^m. **E**git praua q^u non li-
 cent. turpia q^u noⁱ decet. vana q^u noⁱ expediunt. fiet

cib⁹ ignis: esca & mis⁹: massa putredis Exponat
illud plani⁹ et dicā pleni⁹. Format⁹ ē hō a puluē
de cinere & luto. qđ qđ vili⁹ ē: de spurcissimo spma
te. pcept⁹ i puritu carnis: i fetore libidinis i feruo
re luxurie: qđ qđ vili⁹ ē i labe pcti⁹ Hat⁹ ad laborē
tiorē & dolorē: qđ qđ miseri⁹ ē ad mortē Agit pra
ua qđ⁹ offēdit deū: offēdit proximu: offēdit seipsum
Agit turpia quib⁹ polluit famem. polluit perso
nam polluit psciētiam. Agit vana qđ⁹ negligit
sua negligit vtilia. negligit necessaria. Et fiet ei
b⁹ ignis qđ sp ardet et vrit iextigubil⁹ Esca & mis
quis sp rodit et comedit: immortalis massa putred
nis qđ sp fordet et fetet horribilis.

De miserabili humane cōditiois ingressu.

Capitulum secundum

Hormavit i gē de⁹ hoiez de limo tre q̄ ceteri
villioz ē elemēt⁹ Planetas et stellas fecit ex
igne: flat⁹ & v̄tos fecit ex aere: pisces volucres fe
cit ex aq̄: hoies & iumēta de fra⁹ Cōsiderās qđ aq̄ti
ca sevilē iueiet: p̄siderās aerea seviliorē aq̄sez: cō
siderās ignea sevilissimū reputabit nec valebit
se parifacere celestib⁹: nec audebit se p̄ferre terre
nis: qđ parē se iumentis iueiret & illez aq̄seret.
Eccē. An⁹ ē hoiz & iumētōz iterit⁹ et eaq̄ vtilis qđ
p̄ditio & nihil hō hz iumētōzū āpli⁹: de fra ortar
i fra parit reuertūf. Verba sūt ista nō cuiuslibet
hois s; sapiētissimi salomōis. qđ ē igf hō nisi lu
tū & cinis: Nōc hō dīc ad deū. Memto qđ so qđ sic lu
tū feceris me: & i pul. reduc. me. Nōc ē qđ de⁹ dicit
ad hoiez i Gen. Cinis es & i cinerē reūteris. Job
Cōpar⁹ sū luto & affikat⁹ sū fauille & ciert: lutū effi

et ex aq̄ et puluere utroq; reanēte. Cūns at̄ ex liq̄
et igne utroq; deficiēte. Exp̄ssū mīsteriū s; alias ex
primendū. Quid ḡ lutū sup̄bis de q̄ puluis extol
lerī vñ cūns gliarī? **De** uilitate maīe de q̄ for

Ad aliud forsitā (mat̄ ē hō. Cap. iij.
Ar̄debis q; Adā ip̄e fuit de limo fre forma/
tus: tu aut̄ ex hūano seie p̄creat̄. at ille format̄
ex seie s; imūdo. Job. Quis p̄t facē mūdū v̄ im
mūdo p̄ceptū seie? Quis ē hō q; imactat̄ sit et tu
stus appeat natus de mīere. In psal. Ecce eī ī in
iq̄tatib; p̄cept̄ sū: et ī delictis pepit me m̄f mea. Nō
tū in vno delicto nec ī vna īq̄tate: s; tū ī mult̄ īq̄
tatib; et ī mult̄ delictis. In delictis et īq̄tatib; p̄p̄tis. ī
delictis et īq̄tatib; aliēis. **De** p̄ceptōe īfāi. iij.

Est enī duplex p̄ceptio: vna seīnā: et alia natu
ras. sit p̄ma in p̄missis: et secūda in p̄tractis.
pentes enī cōmittūt ī p̄ma: ples p̄hit ī secūda. q̄s
ei dic̄ p̄cubitū p̄ugalē nūq; oīno p̄mitti sine p̄u
ritu carnis: s; ne feruore libid̄is: s; ne fetore luxu
rie. vñ seīa p̄cepta fed̄ā maculā et viciā. Et q̄b;
aīa tadē infusa p̄hit labē p̄cti: maculā culpe: for
dē īq̄tat̄. Sic ex vase corrupto liq̄r̄ ifusus corrup
tis: et pollutū tangēs ex p̄tractu pollut. Habet
ei aīa tres naturales p̄das siue vires. Rōalē vt di
scernat īnf bonū et malū. Irascibilem: vt respuat
malū. Cōcupiscibile: vt appetat bonū. Iste tres
vires trib; oppositis viciis corrup̄tur origialit̄
Rōnalē p̄ īgrātiā: vt n̄ discernat īnf bonū et ma
lū Irascibile p̄ iracūdiā vt respuat bonū Cō
cupiscibile p̄ p̄cupiā vt appetat malū. p̄ma ḡgīt
d̄lictū. vlti agit p̄ct̄. med̄is d̄lictū ḡuat p̄ct̄. ē eī

delicti nō facē faciēdū. pctm̄ agere nō agēdum.
Nec t̄i vitia cōtrahunt ex carne corrupta p tres
carnales illecebras. in carnali eī cōmercio rōnis
sopit̄ iruit̄ vt īgrātia semiet̄ libidīs Irritat̄ pu
rit̄ vt iracūdia ppaget̄ voluptatē / faciat̄ affectū
vt cōcupiscētia cōtrahat̄ Hic ē tyrān̄ carnis sex
mēbrozū / fomes pcti / lāguoz nature / pabulū mor
tis / sine q̄ nemo nascit̄ / sine q̄ null̄ morit̄: q̄ si qñ
q̄ trāseat reatu sp̄ tñ remanet actu. Johannes in
sua canonica. Si aut̄ dixerim̄ q̄ pctm̄ non habe
m̄ nos ipsos seducim̄ et veritas nō ē in nobis. Q̄
gravis necessitas et infelix cōditio atēq̄ peccam̄
pctō cōstrigimur / et atēq̄ delinqm̄ delicto tene
mur. Paul̄ ad romanos. Perynū hoīem pctm̄
intrauit ī hūc mūdū / et p pctm̄ in ōs hoīes mors
pertrāsīt. Ezechiel. An non patres comederunt
viam acerbam et dentes foliorum obstupescunt

De q̄li cibo cōcept̄ nutrit̄ in vtero. Ca. v.

Sed attēde q̄ cibo pcept̄ nutrit̄ in vtero.
pfecto sāguie mēstruoso qui cessat in semīa
post cōceptum ex eo q̄ pcept̄ nutrit̄ ī vtero qui
fert̄ eētā detestabil̄ et imūd̄ vt ex eī cōtactu fru
ges nō germient̄ arescāt arbusta moriant̄ herbe
amittūt arbores fructū. si vero fera siue canes in
decomederit ī rabiē cfferūtur Cōcepti ex seie et ci
bo tali fert̄ vitū cōtrahūt. ita vt leprosi et elephā
ti ex hac corruptione nascant̄ Unde fm legē mo
ysalca mulier q̄ mēstrua parit̄ reputat̄ imunda.
Et si q̄s ad mēstruatā accesserit iubeat̄ iter fieri. ac
pp̄ imūditā mēstruoz p̄cipit̄: vt mulier si ma
sculū pareret q̄ dragita. Si vero feminā octogin

ta diebus a tēplī ingressu cessaret.
becillitate infantis.

De im
Ca. vi.

Quare g̃ data ē misero lux / et vita hīs q̃ sūt
in amaritudine sic. Felices illi q̃ moriuntur
aūq̃ oriant̃ / p̃us mortē sentiētesq̃ vitā scientes.
Quidā eī tā deformes et pdigiosi nascūt̃ vt non
hoīes sed poti⁹ aboiatōes videant̃ Quib⁹ for-
te meli⁹ fuisset p̃uisū si nunq̃ pdiissent ad visuz
qm̃ vt mōstra mōstrāf̃ et ofūdunf̃ ostētut. pleriq̃
vero dimīnuti mēbris et sensib⁹ corrupti nascan-
tur. amicorū tristitia. parētū ifamia: p̃pīq̃ vere
cūdia: q̃ hec particularit̃ dixerī de q̃busdā cū ge-
neralit̃ oēs sine sciētia. sine virtute. sine ṽbo na-
scūt̃ febles debiles ibecilles parū a brutis distā-
tes. ymmo in multis min⁹ habētes. nam statiz vt
aialia orta sūt gradunt̃: nos aūt nō solū erecti pe-
dib⁹ nō icedim⁹. verū etiā incuruati manib⁹ non
reptamus.

De dolore partus ⁊ eiulatu
nascentis.
Capitulū vii:

Omnes enī nascimur eiulātes vt nature m̃s.
Oseriā exp̃mam⁹. Mascul⁹ enī recent̃ nat⁹ di-
cit̃ q̃ femia vero. E. Unde ṽs? Dicētes e vel a q̃t
q̃t nascunt̃ ab eua Quid ē igif̃ eua nisi eu a. vtrū
q̃ dolentis iteriectio ē dolorē magnitudīs exp̃s
mens. hic enī aū pctm̃ virago: post pctm̃ eua me-
ruit appellari. ex q̃ sibi dictū audiuit in Genesi.
In dolore paries. nō ē dolor sicut parientis. Uñ
rachel p̃ nimio dolore part⁹ iterijt ⁊ moriēs voca-
uit filiū suū nomē Bēiamī. id ē fili⁹ doloris. vxor si-
nees subitis dolorib⁹ irruētib⁹ pepit filiū ac perī-
it et ī ip̃o mortī articulo vocauit filiū suū Hāboth

id est illius doloris. In euā. Jo. Muller cū parit trī-
stia h̄z: cū at̄ pepit filii masculū iā nō mem̄t p̄-
sire p̄p̄ gaudii q̄z: nat̄ ē hō i mūdō. Cōcipit ḡcū
imūdicta r̄ fetore: parit cū tristitia r̄ dolore: nūc̄
cū āgustia r̄ labore: custodit cū instantia et t̄iore.
De nuditate r̄ vestitu infantis. Cap. viij.

Nad̄ egredis r̄ nud̄ regredis: paup̄ accedit
r̄ paup̄ recedit. Job. Nud̄ inq̄t̄ egress̄ sum
ex utero matris mee r̄ nud̄ reit̄ar̄ illuc. Ap̄tus ad
thimothēū. Nichil̄ itulim̄ i hūc mūdū auferre
q̄d̄ possum̄. Si q̄s at̄ idur̄ egredis attēde q̄lep̄-
ferat̄ idumētū Turpe dictū: turpī auditu: turpis
simū visu: sedā pelliculā sāguie cruetatā. Nec ē
illa mafia de q̄ Thamar inq̄t̄ i ptu i Hēn. Quare
dissa ē p̄p̄ te mafia: r̄ ob cām vocauit nomen filij
ei⁹ Phares: q̄d̄ in̄pretat̄ diuisio.

Qualē fru-
ctū hūane cōditōis (ctū hō p̄ducit. Ca. ix)
id dignitas: idignē vilitatis hūane p̄ditio
herbā r̄ arbores inestiga. Ille de se p̄ducit flores
r̄ fruct̄: et tu de te lendes: pediclos: r̄ lumbzicos
Ille de se fundit oleū: vinū: et balsamū. r̄ tu de te
vrinā: sputū: r̄ sterē. Ille de se spirat̄ suauitatis
odorē: r̄ tu de te red dis aboiatōez fetor̄. Qualē
arbor talē fruct̄. In euāg. Nō p̄r arbor mala bo-
nos fruct̄ facē: nec arbor bōa malos fruct̄. Quid
ei ē hō fm̄ formā nisi q̄dā arbor eūsa: cui⁹ radices
sūt crines: trūc̄ ē caput cū collo: stipes ē pect̄: euz
aluo: rami sūt vlne cū tībūs: frōdes sūt digiti cū ar-
ticul̄. Job. Hoc ē follū q̄d̄ avētorapit̄: r̄ stipula q̄
a sole siccat̄. De breuitate hui⁹ vite. Cap. x.
Ap̄mordio cōditōis hūane nō gēt̄ ānis r̄ am-
pli⁹ hoies vixisse legūt̄: s̄z paulatī vita hois decli-

nāte dixit dūs ad Hoē i Sēn. Nō pmanēbiti hoīe
 spūs iefnū qz caro ē. Erūtqz dies vite illi⁹ cxx. an
 noz: qđ itelligi p̄t tā de fīo vite q̄ de spatio pēt-
 tēdi. Ex tūcei rarissie legūf hoīes virisse pl⁹. sed
 cūmag⁹ r mag⁹ vita recidat hūana. dictū ē ipsal.
 dies ānoz rē In ipis lxx. anui si aut i potētatib⁹
 lxx. r āpl⁹ eoz labor r dolor. Job. Nō paucitas
 diez meoz hntet breui tpe dies mei veloci⁹ trāsi
 erūt q̄ a texēte tela succidit. Job. Nō nat⁹ de mu-
 liere breui vi. t. re. m. mi. q̄ q̄si flos. e. r cō. r. f. ve.
 vm. r. nū. i. e. sta. p. pauci veniūt ad. xl. pauciss-
 mi ad. lxx. ānos pueneft De icōmodis senectutis

S q̄s āt ad senectutē pcesserit statī La. xi.
 cor ei⁹ affligit r caput pcurit: languet spūs:
 fetet anhelit⁹: facies rugat. r statī curuat. Cali-
 gāt oculi: r vacillāt articuli: nares effluūt: r om̄s
 crines desluūt: tremit tace⁹: r depit act⁹: dētes pu-
 trescūt: aures surdescūt: senex de facili puocatur
 r difficile reuocat: cito credit r tarde discernit: te-
 nar r cupid⁹: tristis r q̄rul⁹. velox ei ē ad loq̄ndū
 r tard⁹ ad audiēdū: s̄n ē tard⁹ ad trā Laudat ēt
 antiq̄s r spnit modernos: vltupat p̄s r cōmen-
 dat p̄teritū: suspirat r ārlat: torpet r ifirmat Qu
 di poetā Hora. Multa senē circūuentūt icōmoda
 poro nec senes p̄ iuueēs gliēt: nec molestēt iue-
 nes p̄ senes: qz qđ sū⁹ iste fuit. eri⁹ q̄h⁹ qđ hic est

Auis gnascit ad vo: De labore mortalisi. xij
 Alādū r hō nascit ad laborē. cūcti dies ei⁹ la-
 borib⁹ r erūna plei s̄t. nec puoctē redescit mēs e⁹
 In ecclias. Et hoc nomē vaitas nō ē qđ s̄p̄ sub fo-
 le sine labore: non est sine defectu sub luna: non
 est sine vanitate sub tpe. Tempus enī: m est mo-

ra mot⁹ rerū mutabilis: vanitas vāitatis et omnia
vāitas. Inqt Eccl. **Q**u⁹ varia sūt studia hoīz: o⁹
diūsa sūt exercitia. In Eccl. **U**n⁹ oīm finis ē tm̄. l.
affect⁹ labor: et afflictio spūs. In Eccl. **O**ccupatio
mag⁹ ē oīb⁹ hoīb⁹ et iugū graue sup filios. **D**e. a
die exitus de vtero matris eoꝝ vsq; ad diem sepul
ture in matrē oīm nostrū.

De diuerso studio sapientis. Capitulum. xliij.
Derscrutetur sapientes et uestigēt alta celi la
ta tēre: profunda maris: de singulis disputēt
et de cunctis ptractēt: discāt semp: vt doceāt: id ē qd
de hac occupatōe nisi laborē et dolorē et afflictio
nē spūs inueniēt. **N**ouerat hoc expimēto qd dixit
rat Eccl. **D**edi cor meū vt scirē prudētā atq; do
ctrinā: errores et stulticiā. et agnouit qd ēēt labor et
afflictio spūs: eo qd multa sapia mtra sūt idīgētia
et qd addit sciā addit laborē. **I**z ei oporteat inda
gantē mtr̄is etiā insudare vigilijs et iugilare sudo
rib⁹. vix tm̄ ē tā facile tā vile qd qd: qd ad plēnū in
telligat et cōphendat ad loquēdū: nisi forsan il
lud pfecte sciat. qd nichil scit pfecte qd ex hoc in
solubili redargutio cōsequitur. qd enī in libro Sap
Corp⁹ qd corūpiti aggrauat animam et depmit ter
rena. iebetat sensū multa cogitātes. **A**udi qd sup
hoc sentiat Salo. in eccl. **L**ucte res difficiles non
pōt eas hō explicare s̄monibus. ē hō qd dieb⁹ et no
ctib⁹ nō capit somnū oculis et nullā opum dei po
test inuenire rōem. et p̄topl⁹ laborauerit ad qd
dū tantomin⁹ iueniet. In psal. **D**efecerūt scrutā
tes scrutatio: qm̄ accedit hō ad cor altū et exalta
bit de⁹ Salo. **P**erscrutator enī maiestatis opp:

met a gra. q̄ enī magis intelligit magis dubitat
z ille videtur pl^o sibi sape q̄ pl^o desipit. pl^o q̄ scire
ē scire q̄ nesciat. fecit autē de^o hoīem rectū et ip̄e
se infinitis miscuit questionibus.

De varijs hominū studijs. Capitulum xliij.

Qarunt et discunt mortales p̄ sepes z semel
tas ascēdūt mōtes et trāscēdūt colles trans
uolāt rupes: puolant alpes: transgredūt foveas:
as: ingredunt cauernas: rimātur viscera terre:
pfunda maris: icerta flumis: opaca nemoris: in
via solitudis. exponunt sevētis z ibi b^o: tonitru
is: fulmib^o: fluctib^o z pcellis: p̄cipicis et ruinis:
metalla cudūt z cōstāt: lapides sculpūt z poliunt
ligna succindūt dolāt z cōsumunt. telas ordunt
et rexūt Excolāt agros: plātāt vineas: vestes icl
dūt edificant dom^o: et plantāt ortos: succēdunt
cibanos: extruūt molēdina: piscant: venant: et
aucupant: meditant et cogitāt: cōsiliant z ordi
nāt q̄ relant et litigāt Diripsūt z furantur: decipi
unt et mercant: cōtendūt z pliant: et innumera
talia agūt vt opes cōgregēt. vt q̄stus multiplicēt
vt lucra sectent: vt honores acq̄rant: vt dignitas
tes extollāt et potestates extēdāt: et hoc quoq̄ la
bor et mētis afflictio. si michi nō credit Salomo
ni credat in Eccl. Magnificauī inq̄t opa mea edi
ficauī michi domos: et plantauī michi vineas fe
ci ortos et pomeria z cōseui cūctis generib^o arbo
rū: extruxi michi piscinas aquarū vt rigarem sil
uas agro plgerminātū: possedi fuos et ancillas:
multaq̄ familiā habui: armēta quoq̄ z magnos
ouū greges vltra oēs q̄ fuerūt aī me i hirs. Coa

seruani michi lauz et argētū et substantias rex et p
nicias feci mihi cātores et cātrices et delicias fi
liorū hūi: ciphos et vrceos in misterio ad vīna sūdē
da hūt et supgressi sū opib⁹ dōs q̄ fuerūt an̄ me in
hierl̄m. Cūq; me cōuertisset ad vniuersa q̄ fecerā
et ad labores q̄bus frustra sudauerā: vidi in oib⁹
vanitatē et afflictionē aī et nichil permanere sub
sole quod non sit labor et afflictio spiritus.

¶ De diuersis hoīm anxietatib⁹. Cap. xv.

Quāta morra t̄ arxit āxietas affligit cura sol
licitudo molestat mer⁹ exeret tremor p̄cutit
horror abducit: dolor affligit: p̄urbat tristitia: cō
f̄bat turbatio paup et diues: su⁹ et dñs: p̄iugar⁹ et
cōtinēs: dentq; bon⁹ et mal⁹ dōs mūdantis crucia
tib⁹ affligūt et mūdātis afflictōib⁹ cruciant⁹. Expe
to credo mḡo Job. Si ipi⁹ inq̄t fuero ve michi ē
et si iust⁹ nō leuabo caput saturat⁹ afflictōe et mi
seria. **¶ De miseria pauperis et diuiti. Cap. xvi**

Pupes ei p̄mūt inedia: cruciā et erūna fame
siti frigore nuditate vilescit et tabescit sp̄nū
tur p̄fūdunt. **¶ Miserabilis d̄ditio mēdicarū. It̄ am**
si petit pudore p̄fūdūt: si v̄o nō petit gestate cōsu
mit. s; vt mēdicet necessitate p̄pellit: deū causat
istquū q̄n̄ recte diuidit primū: crimiat malignū
q̄ nō plene subueiat Indignat̄ murmurat et imp̄
cat. **¶ Auerte sup hoc sententiā Salomōis in p̄b̄is**
Meli⁹ ē mori q̄ idigere. et prio suo pauperis odi
osus. Salomō. Dēs dies paupis mali frēs hoīs
paupis odeft eū: isup et amici p̄cul recessit ab eo
Et̄ v̄sus in cathōe. Cū fuerit felix. et c. p̄ pudore fm
ortunā existiat p̄sona. cū s; p̄sonā poti⁹ sit fortu

na existenda. tā bon^o reputat^{ur} vt diues: tā mal^o
 vt paup^{er} cū tā diues sit reputād^o vt bon^o tā paup^{er}
 vt mal^o. diues enī supfluitate resoluif et iactātia
 effrenatur. Currit ad libitū et corruit ad illicituz
 et sūt ad istrumēta penaz q̄ fuerāt oblectamenta
 culpa. labor i acq̄rēdo: timor i possidēdo: dolor
 in amittēdo mentē ei⁹ sp fatigat sollicitat et affli
 git. In euāgelio Marhei. Abi est thesaur⁹ tuus
 ibi ē et cor tuū. s; de hoc plen^o i sequētib⁹ dicem⁹

De miseria dñor⁹ et seruor⁹. Cap. xviii.

Seru⁹ nimis tres āgarūz fatigat plag⁹ affli
 gis opib⁹ spoliat: q̄ si n̄ hēt h̄re p̄pellit: et si
 hēt coḡ n̄ h̄re. C̄pa dñi sui p̄ca. C̄pa sui dñi p̄
 da. **Orati⁹** Quidq̄ delirāt reges plectūf achil⁹
 In Eccl. Genatio leōis onager i heremo: sic pas
 cuadiuisti sūt paupes. **Extrema** p̄ditio sultus
 Ra⁹ a liberos genuit s; fortūa suos p̄stituit. su⁹
 cogit pati n̄o sinif p̄pati: dolore pcutit em̄n̄o cō
 dolere pmittit. sic t̄p̄e de su⁹ ēvt n̄o sit sibi mibi
 cors. nisi q̄ castra sequūtur. qz misere aliēa viue
 re p̄da. dñs aut si crudel ē oportet illū vereri. p̄p̄
 neq̄tiā subiectoz si mitis ē dñs p̄tigit illū p̄p̄ni
 p̄p̄ insolertiā subiectoz seuer⁹ ḡ met⁹ affligit et
 māsuētū vilitas quip̄dit. nā crudelitas parit os
 diū et familiaritas parit p̄p̄tū. Familiaris ei cu
 ra fatigat et dōestica sollicitudo molestat. **Oporez**
 ei sp eē parū vbiq; mūtū vt possz malignātū ista
 dias p̄cauere et oppugnātū iurias p̄p̄sare. ho
 stes p̄frē: ciues tueri. nec sufficit diei malicia sua
 In psalmo. Dies diei laborez eructat et nox nocti
 sollicitudnē indicat: dies ergo laboriosi ducunt⁹
 et noctes expenduntur in somnes.

De miseria cōtinētis et cōlugati **Ca. xvij.**
Si pōt ignis nō vrere pōt caro nō cōcupiscē
q: q̄tūcūq; pūctē nūq; tñ ex toto Jēbuse
ille expūgnat. Horati⁹. Naturā expellas futura
tñ vsq; recurret In euāgelto Mathei. Nō omēs
capit̄ Xbū i illud: s; q; pōt cape capiat Unde cum
de⁹ de ceteris pōtifficalib⁹ indumētis iussit i Exo
vt moyses et aaron filios suos vestirēt: et de solfe
moralib⁹ nō p̄cepit. Sed ait vt ip̄i femoralibus
vterētur cū ingrederēt in tabernaculuz testionis.
Paul⁹ ad Thimotheū dicit. Nolite fraudare in
quit inuicē: nisi forte ex cōsensu ad t̄ps vt vacatis
orōni. Et iterū reuertimini i idip̄s ne tēpet vos
Sathanas: pp̄ cōtinētā vestrā. Meli⁹ eī ē nu
bere q; vri. pūgnat q; cōtinētā vestrā angelus
sathane q; carnalit̄ stimulat et grauit̄ colaphizat
Ignē nature suggestiōis flatu succēdit: materia;
appōnit facultatē tribuit: et oportunitatē mini
strat. pūgnat et spēs q; subito visa est facile p̄cupi
scit̄. In. ij. Regū. Eñ cū dauid post meridiē deā:
bularet in solariodomo regie: videns ex aduerso
Bersee lauante p̄cupiuit eaz Erat aut̄ mulier
pulcra valde: misit et tulit eaz dormiuitq; cum ea
Aplē ad Corinth. Porro q; cū vxore est sollicit⁹
est q; sūt mūdi et diuisus ē. distrahit̄ enī p̄ multas
angustias etiā in varias sollicitudines disceptat⁹
vt filiis vxori famul̄ et ancillis necētia q̄rat et sub
mistr̄et. tribulatōnē q; carnis h; hul⁹ vxor: concu
piscit̄ h̄fe p̄ciosū ornamētuz: variā supellectilem
vt pluris sit sepe cult⁹ vxoris q; cēsus mariti. ali
quin p̄ dies et noctes suspirat et plāgit: garrit et

murmurat. Salomō. Tria ei sūt q̄ nō s̄n̄t hoīes
 in domo manere. fumus: stillicidiū. ⁊ malaxor.
 Illa inquit ornatioꝝ p̄cedit in publicū hoc ab om̄
 nibus honoraꝝ. Ego misera sū in p̄uētū femiariū:
 sola despicioꝝ: a cūctis p̄tēnoꝝ: sola vult diligi: so
 la laudari: alterius amorē suū asserit odiū: alteri
 us laudē suū decus suspicaf. Mandū ē oē quod
 diligit: oditendū est om̄e quod spernit: vincē vult
 sed vinci nō valet: famulari nō parit: s; dñari mo
 litur. cūcta vult posse: nulla vero nosse. si pulcra
 fuerit facile adamaꝝ. sed si feda facile cōcupiscit
 sed difficile custodit. Hiere. Quod a multis dili
 gitur molestū est possidere: quod nemo dignatur
 h̄re: alius forma: ali⁹ ingenio: alius libertate sol
 licitat ⁊ ex aliqua parte capif qd̄ vndiq; patefct
 Ceruus equus asinus ⁊ canis vestis ⁊ lecticulus
 calix ⁊ vzeolus: prius p̄banꝝ ⁊ postea cōparant̄
 Sponsa vovix tandē ostēdit̄ ne prius displiceat
 q̄ ducatur. Verū quid̄ p̄dest diligēs custodia cuz
 vxoz impudica seruari nō possit: pudica vō nō p̄de
 beat. sed illa vā pudica: dīcenda ē cui licet pecca
 re s; noluit qualiscūq; casus obueniret necessario
 habenda: si feda: si fetida: si egra: si fatua: si sup
 ba: si iracūda: si parte q̄libet victosa/ p̄prop̄ solaꝝ
 fornicationē potest vxoz a viro dimitti. sed nec dī
 mittens pōt aliā ducere: nec dimissa pōt aliū copu
 lari. in Matheo. Qz q̄cūq; dimiserit vxozem nisi
 ob fornicationē ⁊ aliā duxerit mechaf: et qui dī
 missam duxerit mechaf. Vpls ad corinthios. q̄ si
 vxoz a viro suo discesserit manere debet inūpta.
 aut viro suo recōsiliari. similis ⁊ vir si discesserit

ab vxore graue nimis est pond⁹ matrimonij. Sa-
lomō. Hā stultas ⁊ impi⁹ est q̄ tenet adulterā et
patronus est turpitudinis q̄ celat crimē vxoris. s;.
si dimittat adulterā absq; sui culpa puniet: qm̄ il-
la viuēte cogitur cōtinere: pp̄ qd̄ ⁊ discipuli xp̄o
dixerūt in Matheo. Si ita est cā hoīs cū vxore nō
expedit nubere. q̄s vnq; equanimiter poterit su-
stinere riuales. suspitio sola zelotipū vehemēter
affligit. Hā lz scriptū est in Ge. Erūt duo ī carne
vna: zelus tñ virt̄ duos in carne vna nō patitur.

De miseria bonorū ⁊ malorū.

Cap. xix.

Non est impijs gaudere dicit dñs per pphe-
tam: qz per que peccat homo per hec ⁊ torq̄-
tur. vermis enī conscientie nūq; moritur: ⁊ ignis
rōnis nūq; extinguitur. Job. Vidi eos qui ope-
rant̄ iniquitates et semināt dolores: ⁊ metūt eos
fente dño peris̄se et spiritu ire esse consumptos.
superbia inflat. inuidia rodit. auaricia stimulat.
ira succendit. angit gula. dissoluit luxuria. ligat
mendacium. maculat homicidij: sic ⁊ cetera vici-
orū portenta vt qui sunt hoī peccanti oblectamē-
ta deo sunt instrumenta puniendi. Oratius. In-
uidus alterius reb⁹ marcescit optimis. inuidia: si-
tuli non imnere tyrāni manus tormentū. Paul⁹
ad roma. Sicū enī corūpit naturā ap̄lo testāte
q̄ ait ad romāos. Quē euaneſt ī cogitatōib⁹ suis
obscuratū ē īſipiēs cor̄ eorū pp̄ qd̄ tradidit illos
deus in desiderio cordis eorū vt in imundicia ⁊ cō-
tumelijs afficiant corpora sua. Et qz nō pbauerunt
deū habere in notitia sua tradidit eos de⁹ ī repro-
bum sensū vt faciāt ea q̄ nō cōueniūt. Paul⁹ ad

Thimotheū. Sed qui pie volunt vivere in xpo se
 su persecutionē patiūtur. Paulus ad hebreos.
 Sancti vero ludibria et verbera expti sunt. in sup
 ervincula et carcēres lapidati sunt: secti sunt: ten
 tati sunt: et in occisione gladii mortui sunt p: dño
 Paulus ad hebreos. Circulerūt in melotis et in
 pellibus caprinis egētes angustati sunt: afflicti
 sunt: quibus dignus nō erat mundus. in solitudi
 nibus errātes et in mōtibz et in cauernis terre
 Paulus ad corinth. Periculis suū: periculis
 latronum: periculis ex genere: periculis ex genti
 bus: periculis in sollicitudine: periculis in falsis
 fratribz: in labore eterūna: in vigilijs multis: in
 fame: siti: et in leinūis multis. in frigore et nudita
 re: et in angustijs multis. Iustus eī cum abneget
 semetipsum crucifigēs membra sua cū vicijs et cō
 cupiscentijs vt sibi mundus sit crucifixus et ipse
 mundo. In apostolo. Non habet hic manentem
 ciuitatē: sed futurā gloriā inquiri sustinet seculū
 tanq̄ exiliū: clausus in corpore tanq̄ in carcere.
 Psalmus. Incola ego suz in terra: et peregrin⁹
 sicut om̄s patres mei. Remitte michi vt refrige
 rer priusq̄ abeā et amplius non ero. Deu mihi qz
 incolatus meus prolongatus est habitauit cū ha
 bitantibus cedar: mltū icola fuit aīa mea. Pau
 lus. Quis infirmatur et ego nō infirmor: q̄s scan
 dalifatur et ego non vroz: In iudith. Nam pecca
 ta proximorū refrigeria sunt iustoz. In iudith.
 Hoc est irriguum quod Caleph dedit filie sue in
 dotem.

De hostibus hominis.

Capitulum. 7.

b 4

Milicia est vita hoīs sup terrā: Job. An non
ne milicia cū multiplices hostes vndiq; sp;
insidient vt capiāt: psequētur vt pmaneat: de-
mon ⁊ hō mund⁹ ⁊ caro. demon cū vic. s. hō cū be-
stis. mund⁹ cū elemētis. caro cū senū b⁹. Ap̄lus.
Caro nāq; ꝑcupiscit aduersus sp̄m: ⁊ sp̄s aduer-
sus carnē. verū nō est nobis cōluctatio aduersus
carnē ⁊ sanguinē: sed adūsus sp̄ualia neq̄cia i ce-
lestib⁹ aduersus rectores tenebrarū harū. Petr⁹
Aduersari⁹ n̄f diabol⁹ tanq̄ leo rugiēs circuit q̄
rens quē deuoret. accēdūtur ignea tela neq̄ssima
hīere. Mors ingredī ꝑ fenestras. In li. sapiēti.
Oculus aīam dep̄dat pgnat orbis terrarū ꝑtra-
insensatos. In matheo. Insurget gens ꝑ gentē ⁊
regnū aduersus regnū: ⁊ terremot⁹ magni erunt
per loca: pestilētie ⁊ fames terroresq; de celo tem-
pestates et tonitrua. terra pducet spinas et tribu-
los: aq̄ ꝑcellas ⁊ fluct⁹: aer tēpestates ⁊ tonitrua:
ignis coruscatoēs ⁊ fulgura. In He. Maledicta
fra inq̄ in ope suo: sp̄inas ⁊ tribulos gcriabit ti-
bi. In sudore vult⁹ tui vesceris pane tuo dōec red-
teris ad terrā de q̄ sumpt⁹ es: qz fra es ⁊ in terrā
ibis. In sidiat̄ aper de silua et singularis fer⁹ de-
pascit lup⁹. ⁊ visus pard⁹: ⁊ leo tygris ⁊ onager
cocodrill⁹: et grifes serpēs ⁊ coluber: basiliscus
aspis cerastes ⁊ draco: scorpiōes ⁊ vipe: sed ⁊ len-
des ⁊ pulices formice ⁊ pediculi: cimices ⁊ musce
scorpiōes ⁊ vulpes pisces ⁊ volucres. in Benefi.
Nā qui creati sumus vt dñāremur piscibus ma-
ris ⁊ volucris celi et vniuersis animātib⁹ q̄ mo-
uent in terra. In Deutro. Nūc damur illis i p̄dā

Scriptū ē enī in psalmo. Dentes bestiarū mit-
tā te in eis cū furore trahētū sup terrā.

Quō corpus dicit eē carcer aīe **Ca. xxi.**

Infelix ergo homo q̄s me liberabit a carcere
mortis hui⁹. Ap̄ls Lerte nō vult educi de car-
cere qui nō vult exire de corpore. nā carcer aīe cor-
pus est: de q̄ dicit David Educ de carcere animaz
meā nunq̄ ibi est q̄s ⁊ trāquillitas. nunq̄ ē pax
et securitas: vbiq̄ ē timor et tremor: vbiq̄ labor
et dolor. Job. Caro dū vīuet delebit et aīa super
semetipsa lugebit. **De breui letitia. Ca. xxij**

Quis vnq̄ diē totā in suā duxit delectationez
iocundā qui in aliq̄ parte diei reat⁹ cōscien-
tie vel īperus ire: vel mor⁹ concupiscētie nō turba-
uerit: quē liuor inuidie: vel ardor auaritie: vel tu-
mor supbie nō vexauerit: quez aliqua iactura vel
offensa: vel passio nō cōmouerit quē deniq̄ visus
vel auditus: vel actus aliq̄s nō offenderit. Para-
uis in terris nigros similis cigno Audi sup hoc
sententiā sapientis. Ecclesia. A mane vsq̄ ad vespe-
ram mutabit spūs Job. Cogitationes varie sibi
succedūt et mēs rapitur idiuertā tenēt cytharam
et gaudēt ad sonitū organū ducūt in hōis dies su-
os: et in puncto ad infernū descēdunt.

S De inopinato dolore **Ca. xxliij.**

Simp enī hūane letitie vel mūdane tristitia
repētina succedit: quōd incepit eē cum gaudio
desinit esse cū tristitia: mūdana quippe letitia vel
felicitas multis est amaritudinib⁹ respsa. Hone-
rat hoc ille q̄ dixerat. Nil⁹ dolore miscebit. Sa-
lomō Extrēa gaudij luctus occupauit. **Paulus**

Expertient sunt et liberi. Job. Qui comederant
et biberant vinum in domo fratris sui primogeniti re-
pente ventus irruit vehementer a regione deserti
et concussit quattuor angulos domus que corru-
ens vniuersos oppressit. Merito ergo pater atebat
versa est in luctum cythara mea et organum meum in
censuentium. In Eccl. Melius est ire ad domum luctus
quam ad domum conuiuii. In ecclesia. Memorare nouissimi
matris et in eternum non peccabis.

De vicinitate mortis.

Capit. xxiii

Semp dies ultimus primus et nunquam dies pri-
mus dies ultimus reputatur: cum tamen ita viuere
semper deceat tanquam mori semper oporteat. Scriptum
est enim in ecclesia. Memor esto quoniam mors non tardat:
spiritus preterit et mors appropinquat. In psalmo. Mille an-
ni ante oculos morietis tanquam dies hesternae quam pre-
terit. Spiritus enim futura nascuntur: et spiritus presentia moriuntur. Et
quicquid est preteritum totum est mortuum. Morimur ergo
spiritum dum viuimus. et tunc tamen desinimus mori cum desin-
imus viuere. In ecclesia. Melius est ergo mori vite quam vi-
uere morti: quia nihil est mortalis vita quam mors viuens
In ecclesia. Laudauimus magis mortuos quam viuentes. et
vtrique feliciorum reputauimus quam nondum natus est. vita
velociter fugit et retineri non potest. Mors autem instanter
occurrit et impediri non potest: sed hoc est illud mira-
bile quod quanto plus crescit tanto magis decreuit.
quia quanto plus vita procedit tanto magis ad finem acces-
dit.

De terrore somniorum.

Capit. xxv

Tempus est quod quieti processum est non conceditur
esse quietum. nam terretur somnia: visus despectus turbat
Et licet non sunt in veritate tristitia vel terribilitas vltra

horrida q̄ somniāt somniātes In xitate tñ tristan
 tur terrenē fatiganē it̄m vt etiā dormiētes aliqñ
 lachrymātur ⁊ euigilātes sepissime ⁊ turbantur.
 si vero iocūdū qd viderint nichilominus euigilā-
 tes tristanē tanq̄ id amiserit Aduerte qd super
 hoc dicat Ellaphat Themanites. in Danieli. In
 honore visōis nocturne qñ solet sopor hoīes oc-
 cupare: pauor terruit m̄ ac tremor ⁊ oīa ossa mea
 perterrita sūt: et cū spūs me presente transiret in
 horruerūt pilli carnis mee. Considera Job dicētē
 Si dixerō consolabitur me lectulus meus: ⁊ treue
 labo loquens mecum in stratu meo terrebit me ⁊
 somnia ⁊ peruisiones horrore concutiens. In da-
 niele Habuch. Somnisi vidit quod est valde per-
 terruit ⁊ visiones capitis eius conturbauerūt eū
 In Eccl. Multas curas sequūtur somnia. et vbi
 multa somnia plurime vanitates. In Eccl. Mul-
 tos errare fecerūt somnia et exciderūt sperantes
 in eos. apparent enī frequēter in somnijs turpes
 imagiaciones ex quibus per illusiōes nocturnas
 non solū caro polluit: sed etiā aīa maculatur. An
 dñs in Levitico Si sit inq̄ iter vos hō qui sit no-
 cturmo pollutus somniō egrediatur castra ⁊ non
 reuertatur prius q̄ ad vesperā lauctur aqua ⁊ post
 solis occasum reuertatur in castra.

Q De compassione Capitu. xxvi.
 Q̄āto dolore turbamur q̄to tremore cōcuti-
 mur cū amicoꝝ dāna sentimus cū pericula pentū
 formidam? pl^o in dū san^o formidie q̄ ifirm^o egrī-
 tudie pturbat. pl^o hīc volūtari^o affectu dolori q̄
 is iust^o effectu lāguoris affligit. Quid. verū est enī

illud poeticū. Plena timoris amor cui⁹ pecc⁹tas
ferreū cuius cor tā lapideū vt gemit⁹ nō exp⁹mat:
lachrymas nō effundat cū pximi v⁹ amici moribū
vel interitū intuef: vt patienti non compatiat: r
dolenti nō condoleat. Ipe Iesus in euāgelio to
hannis. cū vidisset mariā r iudeos qui cū ea vene
rant ad monumentum plorantes infremuit spū.
turbauit semetipsum r lachrymat⁹ est: sed eo po
cius quod ad vite miserias mortuum reuocabat
Sciat ergo se culpabilis durū et dure culpabilis
qui corpale amici sui mortē deplozet r spūale aie
sue mortē nō deslet. ¶ De innumerabilibus
spēbus egritudinum. Capitulum. xxvij.

Nondū a seculo tot egritudinum genera tot
spēs passionis phisicalis idustria potuit in
dagare. Qd humana fragilitas potuit tollerare
tollerabilem quidē dixim⁹ morborum itollerātiā
an tollerabilem dixim⁹ tollerātiā meli⁹: vtra
q; conuinximus. Nam intollerabilis est propter
passionis acerbitatē: r tollerabilis paciēdi neces
sitatē de die in diem magis ac magis nafa cor:
rumpit ita q; multa fuerūt experimenta salubria
que ppter defectuz ipstus hodie sunt mortifera.
Senuitq; tā mundus vtriq; microcosmus et ma
crocosmus quāto prolifius vtriusq; senect⁹ pro
ducitur tāto deteri⁹ vtriusq; natura turbatur.

¶ De subitis infortunijs Capitulum xxviii

Subito cuz nō suspicatur ifortuniū accidit ca
lamitas irruit: morbus inuadit: mors inter
cipit quā nullus euadit. Salo. Ergo nō gloriari
in crastinuz in ceteris ignorās q; supuentura pere

13 163
et dies nescit homo finē suū: et sicut pisces capti sūt
hamo: et aues cōprehēdūtur laq̄o: sic capiuntur
hōies tpe malo cū eis ex t̄mplo supuenerit mors
De diuersis generibus tormentorum.

Capitulum. xxix

Quid dicam de miseris q̄ per immira tormen-
torum genera puniūtur ceduntur fustib⁹ et
gladijs iugulātur cremant flammis et lapidibus
obruunt: discrepantur vigilijs ⁊ patibulis suspē-
duntur torquētur ignib⁹ et scorpionib⁹ flagellānt
artant vinculis et laq̄is sigillant decludūt car-
cerib⁹ et ieiunijs macerantur p̄cipitātur: ⁊ sub-
mergūt: excoriātur et distrahūtur: sectātur: ⁊ sub
fodiūt. Ihe. Quid ad morē inquit. Je. ⁊ qui ad
gladiū et qui ad famē: ⁊ qui ad captiuitatem cru-
dele iudiciuz immane suppliciiū triste spectacu-
lū dātur i escā volatilib⁹ celi. bestijs terre: piscib⁹
maris. Heu heu misere matres q̄ tā infelices filii-
os genuistis. De q̄dā facioze cuiusdā mulie-
ris q̄ cōcedit infātē suū Capm. xxx.

Quid hoc horribile facinus liber inserē: q̄
Iosephus de iudaica obsidione describit
Mulier q̄dam facultate et genere nobllis euz ce-
teri multitudīe q̄ cōfluxerāt Iherusalem cōmu-
nem cū oībus obsidionib⁹ casū ferebat huius re-
liquas facultates q̄s de domo i urbē cōuexerat ty-
rāni penitus iuasert et quiescēt nota reliquisaruz
ex magnis opib⁹ fuerat quib⁹ victū cotidlanū p̄
tenuē duceret irruētes p̄ momēta predonuz satel-
lites raptēbāt. p̄ quibus lugens mulier ⁊ indigna-
tione quadā velut isania fatigata ita vt interdū

predones in necē suis maledictis cōsulcijs instiga
rent verū cū nec irritatus quisq̄ nec miserat̄ illā
perimeret. et si quid forte sibi ab illa fuisset q̄ sitū
id ab alijs q̄reretur nec iā vsq̄ fieret copia req̄ren
di. Fames aut̄ dīra visceribus infulseret ac medu
lis ⁊ ad furorē famis iam inedia perurgeret pes
sim's vsa consilijs contra ipsa iam armatur iura
nature: erat enī subvberibus filius paruul⁹ quez
ante oculos ferens infelicis inquit matris. **O** in
felicioz fili in bello fame ac dīreptione predonuz
cui te reseruabo. nam etsi possit vita sperari iugo
tū romane seruitutis vrgemur. veni q̄ o mī nate
esto mihi matri cibus predonibus furor: seculis
fabula que sola deerat cladibus iudeozū. Et hec
cū dixisset. p̄tin⁹ filiū suū iuglauit. Lū dentos igni
suppositū torreret ⁊ medū p̄sumit medūq̄ fuit
obrectū. Et ecce p̄dones cōfestim irruūt cōbuste
carnis odore cōcepto mortē minant̄ nisi sine mo
ra cibos quos paratōs senserat demonstra ret: tūc
illa p̄tē inq̄t vobis optimā reseruauit ⁊ cōtinuo q̄
supfuerāt mēbra detexit infans ac illos repēte in
gens horroz iuast ⁊ imanis q̄uis animi irri gue
revoz ⁊ faucibus infelusa: illa vō truculētovultu
⁊ ipsīs p̄donibus truculētior me⁹ ē inq̄t fili⁹ ⁊ p̄us
⁊ meū est facin⁹ edite: nā ego prior comedi quem
genui. nolite vos effici aut m̄fe religiosiores aut
femina moliores q̄ si vos pietas vincit ⁊ meos ex
ecramī cibos ego q̄ iam talib⁹ pasta sū his iterū
pescar. post hec illi p̄erriti tremētesq̄ discedunt
q̄ hūc solū ex oib⁹ factatib⁹ m̄se m̄fi cibū relin q̄
rūt. ¶ q̄ q̄n̄z punit̄ inocēs ⁊ nocēs absoluit. xxxi

14
164

Nemo se p̄fidat exptē a pena q̄ se si nouit imū
nē a culpa. q̄ stat videat ne cadat: nā sepe dā
nat innocēs ⁊ nocēs absoluit. p̄p̄ puniū ⁊ ip̄i ho
norat. Iesus crucifigū et barrabas dimittit. ho
die vir quietus inuit vir religiosus ypocrita. vir
simplex fatu⁹ reputat ⁊ deridet. vt ait Job. Iu
sti simplicitas lampas ⁊ tēpta apud cogitatioēs
diuitū.

¶ Incipit liber secundus.

¶ De culpabili hūane p̄ditōis p̄gressu. Cap. i.

Tria solent hoīes affectare. s. opes: volupta
tes: ⁊ honores. De opibus praua: de volup
tatib⁹ turpia: de honorib⁹ varia et alia vana p̄ce
dunt. Hic enī Job. ait. Nolite diligere munduz
neq; ea q̄ in mūdo sunt. oē em̄ q̄ est ī mūdo: aut
est cupiscētia carnis: aut oculoꝝ: vel supbiavite
Concupiscētia carnis ad voluptates. Cōcupia o/
culoꝝ ad opes. supbiavite p̄t̄er ad hōres. Opes
generant cupiditatē ⁊ auariciā. voluptates pari
unt gulā ⁊ luxuriā. hōres nutrit supbiā ⁊ atran
tiam.

¶ De cupiditate Cap. ij.

Nichil est q̄ auaro scelestus ⁊ nichil iniq̄ q̄
amare pecuniā. x̄bū sapiētis est q̄ p̄firmat
ap̄ls di. Qui volūt diuites fieri icidūt ī tēptatōez
ī laqueū diaboli. ⁊ desideria multa ⁊ iutilia ⁊ noci
ua q̄ mergūt hoīes ī interitū ⁊ p̄ditōez. Radix eī
oīm maloz cupiditas. Hec sacrilegia p̄mittit et
furta rapinā exercet et p̄das bella gerit ⁊ hoīci
dia simoniacē vēdit ⁊ emit: it̄q̄ petit ⁊ recipit ⁊ in
iuste negocia fenoꝝat istat dol⁹ ⁊ imiet fraudib⁹
dissoluit pactū ⁊ violat iuramētū: corūpit testiōē
iurū: ⁊ p̄uertit iudiciū. ¶ De iudis mūertib⁹ iij

Qonsule pphetā euāgelicaz ysayā **D**ēs inqt
 qui diligunt mīera sequūtur tribulationes
 pupillo nō iudicāt et causa vidue nō ingredif ad
 illos. Non ip̄t p̄cedūt tribulationes: qz non iudicā
 cant amore iustitie sz tribulatōnes p̄cedūt ip̄fos
 qz iudicant amore pecunie. semp enim sequūtur
 largitiōez vel p̄missionē vel sp̄em retributionis.
 et ideo pupillo non iudicant ā q̄ nichil largif aut
 promittitur vel speratur Audi cōtra hos p̄ophe
 tam ysayam. **P**riēpes infideles focij furū quia
 omnes diligitis munera seq̄m̄nt retributiones.
 nunq̄ excutitis manū a munē nisi pri^o excludat
 cupiditatem a pectore. ve vobis inqt propheta.
Ezechiel. **P**riēpes enī quasi lupi rapiētes pre
 dam et auare sectātes lucra. item p̄riēpes ei^o in
 munerib⁹ iudicabūt 7 sacerdotes ei^o in mercede
 docebant. et p̄phete enī in pecunīa diuinabant.
 ecōtra d̄s per Moysen p̄cepit in lege Deutro.
 Iudices ac magistros constitues in oib⁹ ptibus
 tuis vt iudicēt populū iusto iudicio. nec in alterā
 partē declinēt nec accipies personā nec munera:
 quia munera excēcāt oculos sapiētūer 7 mutant
 v̄ba iustoz. sed iuste qd̄ iustū est perseq̄ris vt vi
 nas: et ideo dicit quod iustū est: alij quod iustus in
 iuste: rurs⁹ quidā iniuste quod iustū est: alij iuste
 quod iniustus est persequitur **D**e acceptio
 ne personarum. **C**ap̄m̄ iij.

Que vobis q̄ corrupti p̄ce v̄l p̄cio q̄ tracti ad̄re
 v̄l odio dicit bonū malū et malū bonū ponē
 tes lucē tēbras 7 tēbras lucē mortificātes aīas
 que nō moriūtur: et iustificātes aīas q̄ nō viuunt

Vos enī nō attenditis merita causay: sed merita
 personay. nō cura sed munera: nō iustitiā sed pe
 cuniā. nō qđ rō dicet s; qđ volūtas affectet. non
 qđ lex sentiat sed qđ mēs cupiat. nō inclinātī anī
 mū ad iustitiā: sed iustitiā inclinatis ad animum.
 nō qđ licet hoc libeat. s; vt liceat hoc libet. nunq̄
 in vobis ita simplex est oculus vt totū corpus sit
 lucidū: sed aliquid sp̄ admiscetis fermēti quo to
 tam massam corūpitis. pauperē tamen cū mora
 negligitis. diuitū cām cū instantia pmouetis. In
 illis rigore ostenditis. cū istis ex mansuetudinē dī
 spensatis. illos cū difficultate respicitis. istos cu
 fauore tractatis. illos negligēt auditis. istos sub
 tiliter auscultatis. Clamat pauper nullus exau
 dit. loquitur diues ⁊ oēs applaudūt Eccl. Locu
 tus est diues ⁊ cōstacuerūt et verbū ei⁹ vsq; ad nu
 bes pduxerūt. Paup locutus ē ⁊ dicūt hec s; ē h.
 ⁊ si ostenderit subuertit illū: clamat vīm patiens
 et nullus exaudit: vociferat ⁊ nō est q̄ iudicet. Si
 forte cām paupum suscipitis illos remisse fouet
 Cum aut diuitū cām assumitis illos pertinaciter
 adiuuatis Pauperes despicitis: diuites adiuua
 tis vel honoratī. Istis reuerentē assurgitis: illo de
 spicabiliter conculcatis. sed si introierit ait Jaco
 bus apłs. In conuentu vestro vir anullū habens
 aureum in veste candida et pauper in sordido ha
 bitu et intendatis in eū qui indutus est veste pre
 clara ⁊ dicitis et tu hic bene sede. sed paupī dicis
 tu sta illic/ aut sede sub scabello pedū meoz. Hō/
 ne iudicatis apud vosmetipsos et facti estis iudi
 ces cogitationū iniquay. De vobis enī et contra

vos dicit ppheta Jere. Magnificati sunt et ditati sunt et incrassati eam pupilli non dixerunt: et iudicium pauperis non iudicauerunt: sed in lege precipitur in Deutro. Nulla erit distantia personarum ita paruū audietis ut magnū. nec accipietis cuius q̄ personam. et qz dei iudicium est: non enim acceptio personarū est apud deū

Venditione iustitie

Cap. v.

Us autē nō gratis gratiā datis: nec iustitias iuste redditis: qz q̄ nō veit nō preueit nec datur nisi vendatur. sepe enim iustitiā tm̄ differtis: ut litigantibus plusq̄ totū aufertis: qz maior ē sumptus expense q̄ fructus sentētie. In epl. ca. Quid autē poteritis illi in districto iudicio r̄ndere q̄ p̄cipit in matheo. Gratis accepistis gratis date: lucrus in archa: damnū in cōsciētia: pecuniā hic captas sed animā captiuatis. In matheo Quid p̄ficat hō si uniuersū mundū lucret: aiē vero sue detrimētū patiat. aut quā dabit hō cōmutatōem paia sua? In psal. Frater nō redimit: redimet hō et non dabit deo placationē suā: nec pretiū redēptionis anime sue: laborabit in eternū et uiuet vsq; in finem. Audite p̄ vos diuites. Jacobus ap̄ls i ep̄la ca. Audite nunc diuites: plorate et ululate in miseris uestris q̄ aduentet uobis. diuitie uſe putrefacte sūt et uestimēta uſa a tineis comesta sunt. aurū et argētū uestruū eruginabit. et erugo eorū erit uobis in testimoniuū et māducabit carnes uestras sicut ignis. Ep̄la ca. Thesaurizat uobis irā in nouissimis diebus. ecce merces opartorū uestrorū q̄ mensi fuerūt regiōes uſas. que fraudata est a uobis clamat

et clamor in aures dñi sabaoth introluit. pptereres
veritas p̄cipit in euangelio Mathei. Nolite the
saurizare vobis thesauros in terra vbi erugo et li
nea demolitur: et vbi fures effodiūt et furantur.

De insatiabili desiderio cupidorum. Cap. vi
Hinc inextinguibilis cupiditas insatiabilis
Ipsa vnq̄ cupidus fuit voto content⁹ cū ad p̄s
scitur quod optauerat desiderat ampliora semp
inhiat in habendis et nunq̄ in habitis finem con
stituit. Eccl. Insatiabilis est oculus cupidi et in p̄
tem iniquitatis nunq̄ satiabitur. Salo. Quar⁹
non implebitur pecunia. et qui amat pecuniā fru
ctū non capit ex ea. Infernus et cupidus nunq̄ i
plentur. similiter et oculi hominum insatiabiles.
In parabo. Sanguis iuge due sunt filie dicentes.
Affer affer crescit amor nummi: quantum pecu
nia crescit.

Quare cupid⁹ satiari nō pōt Cap. vii.

O Cupide vis scire quare sp̄s vacuus et nunq̄
impleris? Aduerte nō est plena mēsurā. que
quātūcūq̄ retineat adhuc capax est amplioris
sed human⁹ animus capax est dei. Ps. Qui q̄
adheret deo vnus sp̄s est cū eo q̄ vult libet ergo cō
tineat auarus nunq̄ est plen⁹ nisi deū habeat cu
ius sp̄s est capax. Si vis q̄o cupide satiari desinas
esse cupidus. qz cū cupld⁹ fueris satiari nō poteris
Apostolus. Nō est q̄ conuentio lucis ad tenebras
neq̄ christi ad Belial. qz nemo pōt seruire deo et
mammoni.

De falso nomie diuitiar. Capitulum. viii.

O falsa diuitiar felicitas alias facultas que dī
uitē efficit hactē infelicē. Quid eī falsus dī

opes mūdi que diuitie nuncupant. Opposita se
esse diuitiē et egenū et opes mūdi nō auferūt s̄af
ferunt egestatē. Salomō. Magis enī sufficit mo
dicū paup̄i q̄ plurimū diuiti: qm̄ vbi multe diui
tie ibi multi q̄ comedūt illas. Quor̄ et quātis ma
gnates indigeāt ipsemet experior. Opes itaq̄ n̄
faciunt diuitē sed egenū. Ā uersificator ait. Cui
satis est quod h̄z satis illū constat habere. Cui ni
chil est quod habet. satis illū constat egere. Ergo
facit virtus: non copia sufficientem. Et non paup̄
tas: sed mentis hyatus egentem.

De exemplis cōtra cupiditatē.

Cap. ix.

Quā multos seduxit cupiditas: q̄ plures per
didit auaricia. In numeri. Balaā a sellā re
darguit et pedē sedētis attriuit: qz captus cupidi
ne primor̄ disponit maledicere in israel. In Jo
sue. Actor pp̄s lapidauit: qz tulit aurū et argētū
de anathemate Iherico in. iij. Regū. Naboth in
teremptus est vt achab vineā eius possideret. Sic
zico: lepra pfudit: qz petijt et recepit aurū et argē
tum et vestes sub noīe Melizei. In mathe. Judas
laqueo se suspendit: qz tradidit et vendidit xpm̄.
In actibus ap̄loz Ananiam et Saphirāz subito
mors extinxit: qz de p̄cio agri defraudauit apo
stolos. Zacharias edificauit. Edificauit tir⁹ mu
nitionem suā et coaceruauit aurū quasi humū et
argētū quasi lutū platearū. sed ecce d̄ns posside
bit eā et pcutiet in mari fortitudinē ei⁹ et hec igne
deuorabit.

De itq̄ possessiōe diuitiar. r.

Uerū est ergo qd̄ Salo. protestatur multos
perdidit aurū et argentū. qui autem aurum

diligit nō iustificabit: ve illis q̄ sectant̄ illud. In psal. Ecce ip̄i pctōres ⁊ abundantes in seculo obtinuerunt diuitias. Inexcititas ip̄a p̄cipiebat ap̄o stolis. In Matheo. Nolite possidere aurū nec argentū neq; pecuniā in zonis vestris: qz sicut camelus non pōt pertransire foramē acus: ita difficile est diuitē ad regnū celoz intrare. Arta enī ē via ⁊ angusta porta p̄ quā itur ⁊ intrat̄ ad vitā. Ap̄ls ḡ secutus regulā vitatis aiebat. Argentū ⁊ aurū nō est michi. Iayas. Ne ḡ q̄ cōiungitis domū ad domum agrum agro copulatis vsq; ad terminuz loci. Repleta est fra auro ⁊ argēto ⁊ non ē tibi fons thesauroz eius prop̄ iūqtatez avaricie eius tratus sum et p̄cussicā.

De licitis opibus.

Capm x.

Ceteroz abraham diues fuit. et iob locuples. David opulētus. ⁊ tñ de abrahā dicit scriptura: qz credidit deo ⁊ reputatū est illi ad iustitiam ⁊ de iob dicitur Quia non erat ei similis vir simplex in terra: et rectus ac timens deū et recedens a malo. De dauid aut̄ dicit scriptura in li. Regū. Qz de⁹ iueit̄ sibi virū fm̄ cor suū Et isti fuerūt q̄ss nichil habētes et oīa possidētes. fm̄ illud psal. Diuitie si affluant nolite cor apponere: nos autē sum⁹ oīa possidētes: qz nichil hñtes. fm̄ il. psal Diuites eguerunt et esurierunt. Facilius ergo inuenies qui diligit diuitias et non habet q̄ qui habet diuitias ⁊ non diligit. qz sicut difficile est esse in igne ⁊ non ardere. ⁊ ita d̄ fficilius est possidere diuitias ⁊ non amare. Audi prophetam hieremīā. A minore vsq; ad maiore om̄s avaricie stu-

dēt: et a pphetavsq; ad sac̄dotē faciēt dolū.

¶ De incertitudine diuitiar. Cap. xij

Omnis cupid⁹ ⁊ auarus contra naturā nitit̄
⁊ molitur. Natura nāq; pauperē adducit in
mundo: ⁊ pauperē reducit a mūdo. Nudū enī ter
ra suscipit: et nud⁹ in terra recipiet. Cupid⁹ autē
cupit ⁊ curat fieri diues in mūdo. In luca. Destru
am inquit horrea mea ⁊ maiora eis faciā ⁊ illic cō
gregabo oīa q̄ michi nata sunt ⁊ omīa bona mea
sed o stulte si in hac nocte rapsetur aīa tua a te: q̄
aūt parasti cuius erunt? In psal. Thesaurizas et
ignoras cui congregabis ea. In psal. Dormiēt
sōmnū suū ⁊ nichil inuenerunt omnes viri diuiti
arū in manibus suis. Diues cū dormierit nichil
secū afferet aperiet oculos suos ⁊ nichil inueniet
In psal. Ne timueris cū diues factus fuerit hō: ⁊
cū multiplicata fuerit gloria domus ei⁹. nō enī
cū morietur accipiet hec oīa: neq; simul descēdet
cum eo gl̄ia domus eius. sed relinquit alijs diui
tias suas: et sepulch:ū eorū domus eorū in eternū.
Hinc etiam sapiens testat̄ in eccl̄iastes Qui acer
uat ex nō suo iniuste alijs cōgregabit: et bōis suis
alius luxurabit. per dolorem quē habebit hostē
dimittet herodem.

¶ De p̄tēnenda possessione diuitiar. Cap. xij

Ora ad p̄gregādū q̄s insistit cū stare nō pos
sit ille q̄ p̄gregat. Job. Nā quasi flos egredi
tur ⁊ p̄terit ⁊ fugit velut umbra: ⁊ nunq̄ in eodē
statu p̄manet. cur multa desideret cū pauca suffi
ciūt? Ap̄tus. Habentes inquit victū ⁊ vestitū his
contenti sitis. Cur necessaria cū multa sollicitu-

dine querant cum ipsa sine magna difficultate se ostendat. Audi quid super hoc vitas dicit in euang. Marthei. Nolite solliciti esse dicentes quod manducabimus aut quod bibemus: aut quo operiemur. scit enim pater vester celestis quia his omnibus indigetis. quare et primum regnum dei et iustitiam eius et omnia hec adiacent vobis. nunquam vidi iustum derelictum nec semen eius querens panem.

De avaro et cupido

Cap. xliij.

Salomon. Tantalus sitit in medijs vndis: et avarus eget in opibus cui tantum est quod habet quantum est quod non habet: quia nunquam vult acquiritis: sed spernit acquirere. In pabo. salo. est quasi dives cum nichil habeat. et est quasi pauper cum in multis diuitiis sit. avarus et infernus si les sunt: vterque comedit et non digerit: recipit et non reddit. avarus nec patitur operari: nec miseris misereatur. si offendit deum offendit primum et offendit seipsum. Nam deo detinet debita primo denegat necessaria et sibi subtrahit oportuna. In ecclesia. Atro cupido et tenaci sine roe et suba et homini inuidio acquirit aurum. et qui sibi neque est: quod alijs bonus erit et iocundabitur in bonis suis? Qui habet subam huius seculi et viderit fratrem suum necessitate habere et clauserit viscera sua ab eo quod caritas dei manet in eo? Non enim primum suum diligit sicut semetipsum: quem inedia perimit egestate consumit. Neque enim deum diligit super omnia: cui prefert aurum preponit argentum.

Cur auaricia dicatur ydolorum seruitus. Cap. xv
Recte diffinit apud. Auaricia est ydolorum seruitus. sicut enim ydolatra seruit simlacho

sic et auarus fuit thesauro. Nam ille cultum ydolarie diligenter amplificat: et iste cumulum pecunie libenter augmentat. ille cum omni diligentia colit simulachrum: et iste cum omni cura custodit thesaurum. ille spem ponit in ydolatria: et iste spem ponit in pecunia. ille timet mutilare simulachrum: et iste timet minuire thesaurum.

De quibusdam proprietatibus auari. Ca. xvi.

Auarus ad perendum proptus: ad dandum tardus: ad negandum fructuosus: si quod expedit amittit totum tristis: querulus: morosus: et sollicitus suspirat: et anxius dubitans: heret: iuit expendit: magnificat datum: sed vilificat dandum. dat ut lucratur sed non lucratur ut det. largus in alio: sed parcus in propina gula euacuat ut archam impleat. corpus exterminat ut lucrum extendat. In Ecclesiastico. Manus habet ad dandum clausam: sed ad recipiendum porrectam. ad dandum substantia iniustorum sicut fluvius exiccabitur. quod male congregat cito dissipat. Iustum iudicium ut quod de malo pueniunt: ad malum pueniant. nec accedat ad bonum quod non procedit de bono. Auarus habet damnationem vite quam nunc est et future.

De gula.

Capitulum xvij.

Inicium vite hominis patris et aqua et vestimentum domus propter turpitudinem: nunc sunt gulosi si non sufficient fructus arborum: non grana leguminum: non radices herbarum: non pisces maris: non bestie terre: non aues celi: sed querunt pigmenta: comparatur aromata nutriuntur altitia: capiuntur obesa quam studiose conquirentur arte cocorum qui laute parant officio ministri.

stroz. Alius cōtendit ⁊ colat: alius reficit et conficit subām ⁊ trit in accis: naturā mutat in artē: vt saturitas transeat in esuriē: vt fastidiū reuocet i appetitū: ad irritandū gulā: nō ad sustētandum naturā: nō ad necessitatē supplēdā: sed ad auiditatem explēdā. ceterū tā breuis ē gule voluptas vt spacio loci vix sit q̄tuor digitoꝝ spacio rēptis. vix sit totidē momentoz. cōtēnif mediocritas: et sup fluitas affectaf. In diūsitate ciboꝝ ⁊ varietate sa porū auiditas nescit modū: ⁊ voracitas nescit mē surā: s; inde graua stomach⁹: turbať sensus: op p̄mitur intellect⁹: et inde non salus ⁊ sanitas: sed morbus ⁊ mors. In eccl. Noli auid⁹ esse in omni epulatione ⁊ nō te effundas sup oēm escā In mul tiseni nō deerit infirmitas: et propter crapulam multi obierūt. Escaventri ⁊ venter escis deus afit ⁊ hunc ⁊ has destruet.

¶ Exempla cōtra gulam. Capitulū. xviii.

Gula carū tributū exigit: sed vilissimū reddit ⁊ q̄ro delicioꝝa sunt cibaria tāto fetidiora sē stercoꝝa. Turpi⁹ egerit qd turpis ingerit. supius ⁊ inferi⁹ horribilē flatū exp̄mens et abominabilē sonū emittēs. In gen. Gula padisū clausit: p̄mo/ genita vendidit: suspendit pastorē: decollauit ba ptistā. In Math. Habuzardā princeps equoz ⁊ templū incēdit ⁊ totā hierlm euertit. In da. Bal thasar in cōuiuio manū p̄tra se scribentē aspexit mane. thesel phares eadē nocte interfectus est a caldeis. Sed it ppl̄s manducare ⁊ bibere ⁊ surre xerunt ludere. Sed adhuc esca eoꝝ in ore ipoz: ⁊ ira dei ascendit super eos. Qui epulabantur vo

luptuose interierūt in vijs. In luca. Dives ille q̄
epulabaf q̄tidie splēdide sepultus est in inferno.

De ebrietate

Capitulum. xix.

Quid turpi⁹ est eb:roso cui fetor in ore: tremor
in corpe: q̄ p̄mit sulta: p̄dit occulta: cui mēf
alienaf: facies transfo:maf? Salo. Nullū enīz se
cretū vbi regnat ebrietas. Secūdi calices nūq̄ fe
cere disertum. Porro nō sufficit vinū: nō sicerā:
ceruisia: sed studiose pficif mulsum: sirop⁹: clare
tū: labore multo: sollicitudinē multa: sumptu nō
modico: sed in de cōtentōes et rixē: lites: iurgia.
In eccl. Vinū enī multū paratū alias potatū: vt
ait sapiens. Irritationē ⁊ iram ⁊ ruinas multas
facit. In ecclia. ⁊ D̄sec. Fornicatio ⁊ vinū et ebrie
tas auferunt cor. p̄pterea dicit apls. Fugite vinū
in quo est luxuria. Ebriosa res vinū ⁊ tumultuosa
ebrietas. Jere. Filij iachaim ⁊ filie zacharie vinū
⁊ sicerā ⁊ oēq̄ inebriare poterat nō biberūt

Exempla ⁊ ebrietatem

Cap. xx

Ebrietas enī noe nudauit incestū cōmīsit In
libro Regū. Filij regis occidit p̄ncipē exer
citus iugulauit. verū est q̄d Sal. ait. Vacātes po
tibus ⁊ vacātes symboia consumūtur. Et Hysas
De qui cōsurgitis mane ad ebrietatē sectandam
⁊ potandū vsq; ad vesperā vt vino estuetis Litha
ra ⁊ lira tympanū ⁊ tuba ⁊ vinū in cōiuijs vestri.
De qui potentes estis ad potandū vinū: ⁊ viri for
tes ad miscendū ebrietas: m: ecce gaudiū ⁊ letitiā
occidere vitulos ⁊ iugulare ardetes: cōedē carnes
⁊ bibere vinū. Comedamus ⁊ bibamus cras enīz
morti mur: ⁊ reuelata est vox ī auribus vestris vox

hnt exercituū. Si dimittat hec uiquitas nobis do
 nec moriamini. ve corone supbie Effraim sacero
 tes ⁊ pphete nescierūt pre ebrietate absoriti sunt
 a uino: nescierunt uidentē ⁊ ignorauerūt iudiciū.
 Prochpudor cū ad pnūcianduz euangelicā lecti
 onem cū a quodā patre benedictio peteref hester
 nam crapulā et nocturnā ebrietatē eructuās ferē
 alta uoce dixisse potū suozū suoz bñdicat rex āge
 loz. ¶ De luxuria hoīs. Cap. xxi

Porro turpis maſ ebrietas fillā generat tur=
 ptozē. In aplo. Iustū est enī ut qui in sordī
 bus ē sordescat adhuc. dōs adulterātes q̄si clibā
 accēsus a coquēte. Leperūt furere pncipes a uino
 uenter enī opide satur libenter uenerē amplexat
 ¶ Extrema libidīs turpitude q̄ nō solū mentem
 effemiāt sed corp⁹ eneruat. nō solū maculat aīam
 sed fedat psonā. Ap̄ls Dē nāq; pctm̄ qđ hō facit
 extra corp⁹ ē. q̄ aut fornicat in corpus suū peccat
 Semper ardor illā p̄cedit ⁊ petulentīā semp co=
 mitatur fetoz ⁊ immūdicta semp sequuntur dolo
 res ⁊ penitentia. Salo. Fau⁹ enī distillās labia
 meretricis ⁊ nitidī oleo guttur etus. Nouissima
 at̄ ipi⁹ amara q̄si absinthiū ⁊ acuta q̄si gladī⁹ bi=
 ceptis. ¶ De gñalitate luxurie. Cap. xxij.

Militaris est inimic⁹ habitās nō pcul s; p=
 pe: nō tm̄ exteri⁹ s; interi⁹. Job. Hāx⁹ etus
 in lumbis ei⁹ ⁊ fortitudo ei⁹ in umbilico vētris ei⁹
 Nunq̄ fugatur nisi cū fugitur. nūq̄ mactatur ni
 si cum maceratur ad causam expigit libertatem et
 abundantiam. sed reperit ad effectum: facultatē
 ⁊ adiacentiam. Nec omnem etatem corrumpit.
 c. iij

oem sensu cofundit. oem ordinē soluit. oēz graduz
peruertit. Inuadit enī senes ⁊ iuuenes. mares ⁊
femias. prudētes ⁊ simplices. supiores ⁊ inferio-
res. ad extremū etiā sacerdotes q̄ nocte venerūt li-
bens amplexatur mane virginē venerant. turpe
dictu: turpius auditu. s; turpissimū actu. dicitur
liceat vt agi nō libeat. nocte filiū veneris agitant
in cubili. mane filiū virginis offerūt in altari.

De diuersis spēsbus luxurie. Cap. xxliij.

Quis enī multiplices spēs valeat sufficienter
explicari. Hec enī penthapolim cū adiacen-
ti regione subuertit. Sichē cū pp̄o 30 domitica
interemitt. hec ⁊ om̄s filios stude percussit. Iudēā
⁊ madianitā pugione transfodit tribū Beniamī
pyrozeleuite deleuit filios Hely sacerdotis pro-
stravit in bello. Hec Ariam occidit: amon interfe-
cit: presbyteros lapidauit. Hec Rubē maledixit.
Samsonē seduxit. Salomonē puertit In ecclia.
Verū est q̄ qd̄ legitur ppter speciem mulieris ml-
ti perierunt. Nam vinū ⁊ mulieres faciūt aposta-
re sapientes et arguūt sensatos. Solo. Hec mul-
tos vulneratos deiecit: et fortissimi viri quinq; in-
terfecti sunt ab ea. Aie inferi dom⁹ eius penetrā-
tes interiora mentis. Hec vires enervat: sensus
diminuit: dies consumit: opes effundit. ⁊c.

De coitu cōtra naturā. Cap. xxliij.

Hec ignominiosaz morphosm operatur quā
tū apls ad Romanos nō cofidit noiare. pro-
pterea inq̄t Tradidit illos de⁹ i passidōis ignomi-
nie. Nā femine eoz cōmutauēnt naturalē vsū iēū
quē est contra naturam. similif. ⁊ masculi relicto

naturali vsu feie exarserūt in deſſ derijs ſuis Inui
cē masculi in masculos turpitudine turpi⁹ opan
tes. quid hac turpitudine turpi⁹? quid hoc crimi
ne crimioſus? in lege quaſi paria cōiungunt cō
cubitus maris cū masculino. ⁊ coit⁹ hoīs cū iunio
Sic enī legit̄ in leuitico. Cū masculino nō cōmiſce
beris coſtu femineo: qz abominatio eſt. Cū peco
re nō coibis neqz cū eo maculaberis vtriqz par pe
na ſubſcribit̄. qui dormierit inq̄t cū masculino: coi
tu femineo morte moriatur: vtriqz operati ſūt ne
phas Qui cū lumento dormierit morte moriatur
pecus quoqz occidite. Qui hz aures audiēdi au
diat: imo qui deſpicit nō reſipiſcat.

De pena huius ſceleris.

Cap. xxv.

Pena docuit quid hec culpa pmeruit. In ge
neſi. Pluit enī dñs ſup zodomā ⁊ gomozā
ſulphur ⁊ ignē de celo. Soluit dñs cuiqz angelo
rū vel hoīm executionē huius pene cōmittere: ſed
ſibi pſi vindictā huius ſceleris reſeruauit. ſm il
lud in Geneſi. Mea eſt vltio ⁊ ego retribuam: ⁊ iō
pluit dñs a dño videlicet a ſemetiſo nō ymbrem
vel rorem: ſed ſulphur ⁊ ignem. ſulphur ſuper fe
torē luxurie: ignē ſup ardorē libidinis. Quaten⁹
pena ſi milis eſſet culpe: nec miſſe dicitur ſz plu
iſſe quatenus ipſo verbo magnitudinē ⁊ abūdā
tiam pene notaret nemini pepercit oculus eius.
ſed omēs ſimul extinxit. vxorem Loth queretro
reſpexit in ſtatuam ſalis mutauit: nec ſolū vrbes
ſed etiam totaz regionē in mare merſus eſt vtrū
lem ſalinārū conuertit. Apoſtolus. Horrendum
eſt igitur incidere in manus dei viuentis: qz quā

to maiorē sue lōganimitatis exhibet patientiam.
tanto duriorē sue seueritatis infert vindictam

De ambicioso Capitulū. xvi.

Opes itaq; cupidus cōgregat et auar⁹ voluptates. gulosus degustat. et luxuriosus exercet honores. ambiciosus affectat: et supbus se extollit: et ambitiosus sp attēdēs ne qd dicat vlt faciat qd in oculis hoim valeat displicere. huilitatē simulat. honestatē mētif. affabilitatē exhibet. et benignitatē ostēdit. subseqtur et obseqtur. cunctos honorat. vniūsis inclinat. frequētat curias. vñitat optimates. assurgit et oplexat. applaudit et adulatur. bene nouit illud poeticū Quid⁹ de arte. Et si puluis erit null⁹ tam excutet illum. Promptus est et feruid⁹ vbi placere cognouit. remissus et tepid⁹ vbi displicere putauerit. Improbabat mala: detestat iniq; sed alia cū alijs pbat rim probat vt iudicef ydoneus et repute⁹ acceptus vt laude⁹ ab oibus: vt a singulis appetat. Ecce graue intus se sustinet pugnā: difficilēq; cōsistit dū iniquitas pulsat animū et ambitio cōtinet man⁹: et quod illa suggerit faciendū hoc fieri nō pmittit. Concludūt tamē mater et filia ad inuicē: iniquitas et ambitio. Mā mater in aperto subsistit: et in occulto filia non resistit. hec ergo vēdicat sibi publicū illa sibi secretum. Ambitiosus libenter agit dō pncipatu quē ambit et dicit. Quā pncipabitur ille q seuer⁹ sit in iustitia: p⁹ i mīa q nō deuiet amore vel odio corūpat precevel p̄cio: qui credat fidelibus et acquiescet simplicibus: qui sit humilis et benign⁹: larg⁹ et mansuet⁹: patiens sapiēs et astut⁹

Unde dñs subdit. **Id** est meū dare vobis meū est quidē dare: s; nō vobis. s. ābitioss qles vos estis lz a deo omnis prās sit. supbi tñ regnāt sibi z non ex deo. fm illud ppheticū **Os**ec. **I**stī reguerūt et nō ex me. pncipes exierūt z nō cogui eos.

De pprietatib⁹ arrogantū. Cap. xxxvi

Superbus amat pmas cathedras in sinagōgis: pmos recubit⁹ in cenis: pmas salutatio nes in foro: et vocari ab oibus rabi: nō noīe psōe sed noīe fortunē vult appellari. nō vt hō: s; vt d̄s vult honorari. sedet sublimis: icedit excels⁹. vult oēs sibi assurgere: singulos incliare. Porro p̄hs quidā volēs arrogantā cuiusdā regis eludere cū vidisset eū in throno regali sedere sublimē pstra tus in terrā suppliciter exorauit. et p̄festi nō inui tatus ascendēs iux̄ eū p̄sedit. qđ rex vehementer admirās eo q̄ nosceret illū esse p̄hm: qđ hoc ege rit exquisiuit. **I**h̄sus vero r̄ndit. aut deus es aut hō. si de⁹ debui te adorare. si hō potui iuxta te se dere. Rex aut̄ rōem cōuertens p̄ p̄hm intulit. imo si hō sum nō debuisti me adorare: si deus nō debu isti iuxta me sedere. sapienter iste respondit: sed ille prudenter illuſit.

De superfluo cultu. Cap. xxxvii.

Quiri parētes fecerūt sibi p̄zomata p̄ p̄ctm̄ z a xp̄o dicit xp̄ianis. In luc. **I**d̄n aut̄ duas tunicas habeatis. sed iuxta **Johānis** consiliū. **Q**ui habet duas tunicas de vnā nō habenti. sup bus aut̄ vt magnific⁹ videat̄ satagit vestri dupli ctb⁹. **I**ndui mollib⁹ p̄ctioss ornari. Sed qđ ē hō p̄ctioss ornatus nisi sepulchrū foris dealbatum:

intus aut̄ plenus spurectis: lacinctus ⁊ purpura:
coccus et bissus in limo putrescūt. aurū et argētū
lapides ⁊ gēme in luto sordescunt: dignitas ⁊ po
testas male iacēt in puluere: honor ⁊ gl̄ia male se
dēt in cinere. Quid ḡ supbe filatertia dilatata ma
gnificas simbulas? In lu. Dives ille q̄ iduebatur
purpura ⁊ bisso sepult⁹ est in inferno. Dina filia pa
triarche iacob aūq̄ egredere⁹ vt ait Josephus vt
emeret ornāmētū multex puincialiū virgo pmā
st. Cū aut̄ exiuit Sichen fili⁹ regi Emor eā violē
ter opp̄ssit. Siofernes aut̄ qui sedebat ī canapeo
q̄erat ex purpura ⁊ auro ⁊ smaragdo ⁊ lapidib⁹
p̄ciosis intert⁹: iugulat⁹ est a iudith: q̄ cū pri⁹ vie
re⁹ cilicio tūcornatū iocūditaris assūpsit. Audi
sup hoc p̄siliū sapiētis in eccl. Inuestitu ne glier
vnq̄. Et petrus ap̄ls nō in veste p̄ciosa nec sit ex
trinsecus capillatura: aut circūdatio auri: aut ve
stimentoꝝ cultus.

¶ Cōtra sup̄fluum ornatum

Ca. xxxviii.

¶ Attende qd̄ ḡ superfluum ornatū cōmine⁹ dñs
p̄ p̄phetā Isaias. p̄ eo q̄ eleuate sūt filie
syon: ⁊ ambulauerūt extēso collo ⁊ nutib⁹ oculoꝝ
ibāt decaluabit dñs d̄ricē fillay syon: ⁊ crimē eay
nudabit. In die illa auferet dñs ornāmētū calcia
mentoꝝ ⁊ lunulas: et torques: ⁊ monilia: ⁊ armil
las: ⁊ mitras: et discriminalia: ⁊ periscelidas: et
murenulas: et olfactoriolas: ⁊ inares: anulos: et
gemmas in fronte pendentēs: ⁊ muratoriā ⁊ pal
lia: ⁊ lintheamina: et acus: et specula: ⁊ sindones
⁊ vittas: ⁊ theristra. et erit. p̄ suauī odore fetoz: et
p̄ zona funiculus: et p̄ crispo crine caluitiū: et p̄

De nimia ꝑcupiscētia ambitōis. Cap. xxvij

Si forsan hac arte nō ꝑficiat recurrit ad alias
 adducat simoniā ⁊ accedat ad Stezi ꝑhunc
 ꝑ ab illo nitē emere qđ ꝑ se nō ꝑualet obtinere:
 supplicat ⁊ ꝑmittit: offert ⁊ tribuit: ꝑroꝑ pudor
 ꝑfam quā gratis adipisci nō potuit ꝑ phas et ne
 phas nitē obtinere nec desistit adhuc sed insistit
 ⁊ iuadit uolentē honorē ⁊ iꝑudentē accipit digita
 tē. Amicorꝫ suffragio: ꝑesidio ꝑꝑinꝑꝑꝫ: tantoꝫ
 inflāmat ambitōis ardore: tāta libidie ꝑfidēdi:
 ut scisma nō horreat: scandalū ne formidet. In li
 bro Regū. Sꝫ Stezi lepra ꝑcussit ⁊ Simon ꝑerit:
 cū pecunia. Chore cū cōꝑlicibꝫ ignis cōsūpsit. et
 Dathā et Abiron terra uiuos absorbuīt. Apulus.
 Nullus itaqꝫ assumat sibi honorē: sꝫ qꝫ uocat a do
 tanꝫ aaron. **E**xemplū de ābitōso. xxviii

In quidā ambitōis exēplū repit de Absalōe
 in libro Regū. qꝫ cū aspiraret ad regnū fecit
 sibi currus et equites ⁊ qꝫnquaginta uiros qꝫ eum
 ꝑcederent. Et mane consurgens absalon stetit
 iuxꝫ introitū porte: ⁊ oēs uirū qꝫ hēbat negociū ut
 ueniret ad regē iudiciū uocabat ad se: ⁊ dicebat. ō
 qꝫ ciuitate es tu: qꝫ rñdens a sebat. ex vna tribu isrl
 ego sū sūꝫ tuꝫ. Rñdebat ei absalō. vidēꝫ mihi ser
 mōes tui boni ⁊ iusti: sꝫ nō est qꝫ te audiat ꝑstiturꝫ
 a rege. dicebatꝫ ei absalō. Quis me ꝑstituit iud
 cēs sup terrā ut ad me uentiant om̄s qꝫ habent nego
 ciū ut iuste iudicē: sed cum accederet ad eum ho
 mo ⁊ salutaret eum extendebat manum suam: et
 ꝑꝑrehendens osculabatur eum. Faciebatꝫ hoc
 omni ꝫsrael. Cūꝫ abijisset absalon in ebrō: misit

explozatores in vniuersas tribus israel dicēs: sta-
tim vt audieritis clāgorē buccie dicite: regēbit ab-
salon in ebzon. et facta est p̄iuratio valida p̄p̄sq̄
cōcurrens angebat cū absalone.

¶ Breuis ē vita misera magnatū **Ca. xxx.**

Sed esto qđ sublimē in altū pmouetur ad
summū cure statim crescūt sollicitudines cu-
mulantur: extendunt̄ ieiūta: vlgille pducuntur:
ex quib⁹ natura corūp̄it: infirmat̄ spūs: corūp̄it
sōnus: amittit̄ appetitus: debilitat̄ virtus: corp⁹
attenuat̄. Et sic in seipō deficiēs nō dimidiat dies
suos: sed miserabilē vitā miserabiliori sine cōclu-
dit. Verū est illud poeticū. In se magna ruunt sō-
nisq; negatū est stare diu tollūtur in altū vt lapsu
grauiora ruant. Verū est aut̄ illud p̄pheticum in
psal. Audi imp̄tum super exaltatū et eleuatū sup ce-
dros libani. Transiui ⁊ ecce nō erat qui eū cogno-
sceret. Quisui eū ⁊ non est inuentus locus eius.
Job. Anteq̄ dies eius impleant̄ peribit. ledetur
quasi vinea in p̄mo flore botrus eius: ⁊ sicut oliua
florem pducens. Audi super hoc sniam sapiētis.
In eccl. Oīs potentatus vita breuis.

¶ De diuersis p̄petatib⁹ sup̄boz. **Ca. xxx.**

Statim aut̄ vt ambiciosus ad honorē ē p̄mo-
tus in sup̄biā extollit̄: in tactantiā effrenat̄
nec curat p̄desse: sed gliatur p̄esse. presumit̄ se me-
liorē q̄ ceruit se sup̄iorē: ac bonū facit nō gradus
sed virt⁹: nō dignitas: sed honestas. p̄iores dedi-
gnat̄: amicos notos ignorat: comites contemnit
antiquos: vultū auertit: visus extollit: ceruicē eri-
git: fastū ostendit: grandia loq̄tur: sublimia cogi-

tar: subesse non patitur: preeffe molif: platis infe
stus: subditis onerosus: molestia nō suffert: cōce/
pta non differt: preeps 7 audax. gliosus 7 arro/
gans: grauis 7 importunus

De supbia 7 casu luciferi. Ca. xxxi.

Soia vicia tu sp es prima: tu sp es vltia. Nam
omne pctm te accedete cōmittif: te recedete dimit
tif. In eccl. Scriptū ē. Initiū oīs pcti est supbia
Job. Primogenita mors: hec inter ipa rerū pri
mordia creaturā p̄ creatorē erexit: āgelū p̄ deum
sed eū absq; mora defecit qui in veritate non ste
tit: ab innocentia in pctm: a delicijs in miseris: a
celo empireo in aerem caliginosum. Audi Isayā
pphetam. Quomō cecidisti Lucifer qui mane o
riebaris: q̄ dicebas in corde tuo. In celū ascēdaz
super astra celi exaltabo solium meū. Sedebo su
per montē testamēti in lateribus aquilōis. Ascē
dam sup altitudinē nubiu 7 similis ero altissimo
Ezechiel. Tu signaculū similitudinis plenus sa
piētia 7 perfectus decore in delicijs paradisi dei fui
sti. Dis lapis p̄ciosus operimentū tuū: sardis to
passus 7 iaspis crisolitus onix 7 berillus saphir
carbūculus 7 smaragdus aurū opus decoris tui.
Tu cerub extensus 7 p̄tegēs 7 posuite in mōte s̄a
cto dei in medio lapidū ignitor: corā me ambula
sti perfectus in vijs tuis a die p̄ditōnis tue donec
inuēta est iniquitas in te. peccasti 7 eleci te de mōte
dei: eleuatū est cor tuū in decore tuo et in fra p̄te
ci te. Job Cedri nō fuerūt altiores illo ī paradiso di
abietes nō equerūt ad sūmitatē ei: platanī non

fuerūt equales frōdib⁹ illi⁹. De lignū padisi p̄ci
ofū nō est assimulatū pulcritudini eius: qm̄ p̄cto-
sum fecit eū in multis cōdēsis frōdib⁹. Job. Ipe
est rex super oēs filios supbie. In apoc. Ipe ē dra-
co magn⁹ rufus h̄ns septē capita ⁊ cornu ad decem
et in capitib⁹ septē diademata cuius cauda tra-
hebat tertiā partē stellarū celi: et misit illas i ter-
ram ⁊ p̄iectus est ille draco magnus serpēs anti-
quus qui vocatur diabolus ⁊ sathanas q̄ seduxit
vntuersum mundum ⁊ p̄iectus est in terra et age-
li eius cū eo missi sunt de quo veritas ait in luca.

Uidebā sathanā quasi fulgur de celo cadentem.
Ita omnis qui se exaltat humiliabitur: et qui se hu-
miliat exaltabitur.

¶ De arrogantia hoim. Capitulum. xxxij.
Superba presumptio p̄sumptuosa supbia que
nō solū āgelos deo voluit adēq̄re: s; hoies p̄-
sumpsit deflicare. porro q̄s erexit de p̄ssit et q̄s ex-
altauit humiliavit. Hic ait dñs p̄phetā Ezechiel
Fili hois dic p̄ncipi tuo tyri. Hec dicit dñs de⁹ eo
q̄ eleuatū ē cor tuū q̄si cor dei. Et dixisti. De⁹ enī
ego sū. Cū hō sis ⁊ nō de⁹ es Idcirco ego adducā
super te robustissimos gentiū ⁊ inficiēt te. ⁊ in in-
teritum morieris occiso p̄. In Daniele. Nabuchodo-
nosor qz factantiā vel potentiā suam superbe lacta-
uit. Et ait. Nōne enī hec est babilon quā ego e-
dificauit in domū regnī ⁊ i robore fortitudis mee
⁊ in glia decori mei. Cū adhuc sermo eēt in ore re-
gis vox de celo ruit. tibi dicit Nabuch. rex regnū tu-
um trāsit a te ⁊ ab hoib⁹ te ciciēt ⁊ cū bestiis feris
erit h̄itatio tua. fenū q̄si bos comedes: ⁊ septē tpa

U. Ath. c. 27.

10. 16. cap.

mutabitur super te donec scias q̄ excelsus dñes
 in regno hoīm ⁊ cuiq̄ voluerit det illd. ead̄ ho-
 ra sermo cōpletus fuit super Nabuchodonosor.
 verū est q̄ qd̄ legitur in psal. Homo cū in honore
 esset non intellexit: comparatus est iumentis in-
 sapientibus ⁊ similis factus est illis. superbia tur-
 rim euertit ⁊ linguā confudit. p̄stravit goliath ⁊
 sus perdidit aman ⁊ interfecit nichanorē: et pemit
 an: hiochū. pharaonē submersit. In eccl. Sedes
 ducum supboꝝ destruxit deus ⁊ radices superbo-
 rum gentiū arefecit.

De abominatōe superbie. Capl. xxliij.

Quā detestabilis sit superbia. dñs ipse per p̄-
 phetam Amos testatur. Iurauit dñs de⁹ in
 anima sua dicit dñs exercituum. detestor ego su-
 perbiam Jacob. Exinaniuit dñs in superbia. Si
 oblitus fuero vsq̄ in finem omnia opera eoz. vna
 de inter illa sex sunt que dñs odit: septimum dete-
 statur anima eius. In parabol. Salo. Primum
 ponit oculos sublimes: id est superbiā. Isayas.
 Dies domini exercitū super oēm superbum ⁊ ex-
 celsum et sup oēm arrogantē ⁊ humiliabit ⁊ sup
 oēs cedros libani sublimes et erectos et ff oēs q̄r-
 cus basan: ⁊ sup oēs mōtes excelsos et sup oēs col-
 les eleuatos ⁊ etiā super oēm turrin excelsam: et
 sup oēm murū munitum: ⁊ incuruabitur sublimi-
 tas hoīm: ⁊ humiliabitur altitudo vtroꝝum: pro-
 pterea dilatauit infernus aiām suam: ⁊ apuit os
 suū absq̄ vllō termino ⁊ descendit sublimes glo-
 riosiꝝ eius ad euz dominus exercitū cogit hec
 vt detraheret supbiā omnis glie. Job quoq̄ dicit

Si ascenderit vsq; ad celū supbia ⁊ caput ei⁹ nu-
bes tetigerit quasi sterquiliniū in fine pdes.

¶ Cōtra arrogantia supborū. Cap. xxxiiij.

Omnis fere vitiosus diligit sibi simile super
bus aut elatū. **U**bi Salo. in pabo. Inf super
bos semp sunt iurgia. et vbi fuerit supbia tibi erit
⁊ cōtumelia. Supbus insolita gestit: ⁊ cōsuetā fa-
stidit magnū reputat si loq; digne. maximū si sur-
gar ⁊ amplectere: estimat plus dignitatē ab ipso q̄
ipm assecutū a dignitate. nūq; vult vti paternita-
tis affectu: sed semp vti dñarōnis impio. **I**sayas.
Supbia eius ⁊ arrogātia ei⁹ et indignatio eius
plus q̄ fortitudo ei⁹ reuoluit ī aīo. **Q**uō legit ī euā-
gelto Luce. Facta ē cōtentio inf discipulos iesu:
quis eorū videret maior. Et ait illis iesus. Reges
gētū dñant eorū q̄ potestatē hñt inf eos benefici
vocant: vos aut nō sic: sed q̄ maior ē inter vos sic
minor erit: et qui p̄cessor est fiet sicut ministrator
et **P**etrus ap̄loz magister in epla ca. non q̄si do-
minantē in clero: sed forma facti gregis in aīo.
Dñi est fra ⁊ plenitudo ei⁹. vnus ē ḡ deus vn⁹ est
dñs. ceteri nō sunt dñi sed ministri: quibus inf di-
citur dñsum ⁊ interdicit ministeriū. **A**udis super
hec sapientē in ecclī. Rectorē te posuerūt noli ex-
tollī: sed esto in illis quasi vnus ex ipsis.

¶ Cōtra fraudē ambicioz. Cap. xxxv.

Hij zebedet q̄ per interuentū matris hono-
rē postulauerūt a xp̄o in Luca. **D**ic inq; vt se-
deant hī duo filij mei: vn⁹ ad dextrā: alius ad sin-
istrā tuā in regno tuo meruerūt audire. **N**escitis
quid petatis: nō honore s; onere puenit ad regnū.

fasces pectorali cinctus. Ecce iusta reddis pena p
 culpa ut in eo puniatur in quo peccauerunt. Et ad
 huc super his audi pphetā Ezechielem. O tyre
 bisus varia de egypto texta est tibi in velum. Ja
 cinctus et purpura de insulis Elisa facta sunt ope
 rimentum tuum dentes eburneos et ebēnos cō/
 mutauerunt in precio tuo gemmā et purpuram et
 scrutulatum et bisū et sericum pposuerunt in mē
 sa tua dederunt institores tui in tapetibus ad se
 dendum et repleta es et gloriata nimis: sz nūc
 contrita es in mari et in profundis aquarū opes
 tue ad nichilum redacte sunt et non eris vsq; imp
 petuum.

¶ Quid plus deferatur vestibus q̄
 virtutibus. **Capitulum. xxxix.**

¶ **Q**uam quidā p̄s in habitu contempribili p̄n/
 cipis aulam adisset: et diu pulsans non fuit
 admittus: sed quotiens ingredi temptasset toties
 ens contigisset et repellit: mutauit habitum et assū
 psit ornatum: tunc ad primam vocē aditus patu
 it vententi qui pcedēs ad p̄ncipem palliūz quod
 gestabat cepit venerabiliter osculari super q̄ p̄s
 cept admittens quid hoc ageret exquisiuit. P̄hi
 losophus sic respondit. Honorantē me honoro:
 qz quod virtus non potuit vestis obtinuit. ¶ va
 nitarum plus vestibus defertur q̄ virtutibus
 plus venustati q̄ honestati.

¶ De fuscatōe colorū et ornatu p̄sōe mēse et domo.

Artificialis color supducitur **Cap. xl.**

¶ **A**rtificialis color supducitur naturalis tāq̄ hominis
 artificium superet creatoris. non sic i Ma
 theo. Considerate inqt lilia agrī quō crescunt. nō

laborat neq; nent. dico aut vobis qm nec salomō
in omni glia sua coopertus est sicut vnū ex istis.
absit vt adulterinus color: pparabilis sit natiuo
qm imo cū facies adulterino fusca: colore os abo-
minabili fetore corrūpitur In psalmo. Antuerfa
vanitas omnis hō viuēs. Quid eivani? q̄ plecte
re crines: plantare cesariē: vngere genas: pingē
faciē: pducē supcilia? Salo. Quātocūq; qdē fal-
lar sit glia et vana sit pulcritudo. Isa. Dis caro
fenū et oīs glia ei? q̄ si flos agri In psal. Nū si cur
fenū velocit arescēt et sic olera herbarū cito cadēt.
vt ornamentū psone p̄tereā ne maligni? poti? vi-
deas q̄ veri? aliquos subficere. qd vantiū q̄ or-
nare mēsam mātilibus picturatis: cultellis ebo-
re manicatis: vasis aureis: vasculis argēteis: cup-
pis: mappis necalibus et gradalib?: scutellis: co-
clearibus: furcinalis et salarijs: capsulis: et scabel-
lis. Quid prodest pigere cameras: ditare pticas
palliare vestibulū: susternere pauimentū: cōponē
lectū: plumis inflatū: optū sericis: obductū corti-
nis: aut etiā canapeo. Scriptū est ei in psal. Non
cū moriet accipiet hec oīa: neq; simul descendet
cū eo gloria domus eius.

¶ Tertius liber de dānabili hūane dissolu-
tionis egressu. Capitulum primum

Non est qui de cordis munditia valeat glia
iri: qm in multis offendim? oēs. In ept. ca. et
si dixerimus q̄ pctm nō habem?: nos ipos seduci-
m? et vitas i nobis nō est. Quis est q̄ velit illd di-
cere cū aplo. Athil mihi p̄sci? suz: sed tū in hoc iu-
stificatus nō sū. Quis ē hic et laudabim? eū. Job.

Ecce inter sc̄t̄s nemo est mutabilis. celli n̄ sunt
 m̄di in p̄spectu ei⁹: ⁊ in āgel suis rep̄t̄ prauita
 tem q̄ro magis abominabilis ⁊ inutil̄ est h̄o q̄bi
 bit aquā iniquitatis. In gene. Penituit ḡ deum q̄
 h̄oem fecisset in t̄ra: eo q̄ multa eēt hom̄is mali
 dia sup̄ terrā: ⁊ cūcta cogitatio h̄ōis oī tpe semper
 est ad malū intentā: ⁊ ideo tact⁹ dolore cordis in
 trisec⁹ deleuit h̄ōez quē creauit. In euā. Porro
 sup̄abundauit iniquitas ⁊ refriguit caritas m̄ltorū
 In psal. D̄s decliauerūt s̄i s̄i uiles facti sūt: nō
 est q̄ faciat bonū nō est vsq̄ ad vnū. Tota pene vi
 ta mortaliū plēa est pct̄is ⁊ vix valeat iueniri q̄ nō
 deuiet ad sinistra: q̄ nō reuertat̄ ad vomitū. q̄ nō
 putrescat ī stercore quī poti⁹ glief cū malefecerit
 exultat ī rebus pessimis. A plus ī epla ad roma.
 Repleti sūt oī iniquitate malitia: fornicatōe: avari
 tia neq̄tia: pleni inuidia: homicidijs: cōtētiōe dolo
 malignitate: susurratōe: detractores: deo odibiles
 ptumeliosi: sup̄bi: elati: inētores malorū: parenti
 bus nō obediētes: insipientes: incompositi: sine
 affectione absq̄ federe ⁊ sine misericordia: talibus
 ⁊ peioribus mundus iste repletus abundat here
 tics ⁊ sc̄ismaticis: perfidis ⁊ tyrannis: symonia
 cis: ypocritis: ambitiosis: ⁊ cupidis: raptorib⁹ et
 predonibus: violentis ⁊ exactoribus: vsurarijs ⁊
 falsarijs: impijs et sacrilegis: proditoribus ⁊ mē
 dacibus: adulatoribus et fallacibus: garrulis et
 versutijs: gulosis ⁊ ebriosis. mollibus et immun
 dis: pigris et negligentibus: adulteris ⁊ incestu
 osis: vanis et prodigis: impetuosis: iracūdis: im
 patientibus et inconstantibus: veneficis ⁊ augu

ribus: periuris et execratis: p̄sumptuos̄s et arro-
gantibus: incredulis et desperatis. Demū vnuer-
sis vicijs irretitis. In psalmo Porro sicut deficit
fumus deficiēt. Et sicut fluit cera a facie ignis: ita
peccōres peribunt a facie dei.

¶ De doloribus quos mali patiuntur in morte.
Capitulum .ij.

MAli siquidem quattuor dolores patiuntur
in morte. Primus dolor est angustia corpo-
rea tanta et tā grauis quanta et qualis nō fuit nec
est in presenti vita ante dissolutiōem illā. Quod
in quibusdam et si non in oībus apparet p̄ nimio
dolorē seipos discrepantibus. foris enī incompa-
rabilis est violentia quando uerns illi et phisica-
les nodi inter corpus et aīam disrūpūtur. Quā pro-
pheta lamentando ait in psal. Circundedit me
dolores mortis. Non est membrū: nō est articul⁹
in corpore qđ penitus nō inuoluat illō in expug-
nabili dolore. Secundus dolor est quando iam ple-
ne defatigato corpore: et suis exhausto virib⁹ aīa
multo liberius videt tunc in momento occurrere
omnia opera bona sua vel mala que fecit que oīa
reducunt ante oculos interiores. dolor iste tant⁹
et retractio ista tam grauis est qm̄ aīa plurimum
turbata cogit qđ seipam odisse. Quā dicit in psalm̄.
Torētes iniquitatis turbauerūt me. nota: tor-
rētes iniquitatis cū multo īpetu veniūt et vidēt di-
ruere oīa. ita in morte videbit mal⁹ omnia subito qđ
fecit opa bōa vel mala. Terti⁹ dolor ē qm̄ aīa incipi-
tā iuste iudicare et sibi p̄ iniquitatib⁹ suis singularia
debita gehēne videt imminere. Quā in psal. Circun-

dedest me dolores inferni. Quart^o dolor est qm̄ aīa adhuc in corpe positavider spūs malīgs ad decipiendū se paratos vbitant^o est dolor z timor q^o mīsa aīa l^o exitura q̄ diu pōt refuglatet tps^o sue captivitat^o redimat anteq̄ de corpe exeat.

De aduētu xpi ad mortē cuiuslibz hoīs. iij.
Vider etiā tā bonus q̄ mal^o anteq̄ aīa d^o corpelegrediat xpm̄ in cruce posituz Mal^o ad p^ofusionē vt erubescat se n̄ eē redēptū sanguīe xpi sua culpa exigēte. vñ de malis d^o in euāge. Videbunt in quē pupugerūt. qd̄ intelligit de aduentu xpi ad iudiciū: et de aduentu ad diē mortis. bon^o Novidet ad exultatōez. hēm^o ex^o vbis ap^oli qui ait Esq^o in diē aduēt^o ei^o. i. vsz in diē mort^o qm̄ appet tā bonis q̄ mal^o xps in cruce possit^o. z ipe xps de iohē euāge. ait. Sic eū volo manere donec ventaz i. in virginitate pseuerantē donec ventā ad obitū ei^o. Quattuor nāq^o legūt aduēt^o xpi. duo visibiles. p^om^o i mēte ad iudiciū. secūd^o i obitu cuiuslz n̄ def. z duo invisibiles. p^om^o i mēte p^ogrāz. Vñ i euāg. Ad eū veniem^o z mansionē apud eū faciem^o. Secund^o i obitu cuiuscūq^o fidel. Vñ io. in apoc. Vñ iohē. Vñ d^o obit^o qz obuiā veit ei xps. **D**e p^outredine cadauerū. Capitulum. iij.

In psalmo. Exibit spūs ei^o et reūtet in terraz suā: in illa die pibūt oēs cogitatōes eoz. Quot z q̄ti mortales de mūdane pūllīōis incertitudīe cogitāt. sed surrepēte subito veniēte mort^o articulo repēte cūcta q̄ cogitāt euanesūt. In psal. Sic vmbra cū declinat ablata sunt: z excussi sunt sicut locuste. Exibit ergo spiritus eius et reuertetur
d iij

in terrā suā nō voluntarius: sed inuit⁹. Job. **Q**uā
cū dolore dimittit q̄ cū amore possedit: ac vel itno
lit cōstitutus est ei termin⁹ q̄ preteriri nō poterit.
in quo terra reuertet in terrā: qz terra es ⁊ in frā
ibis. In gene. q̄dē. Naturale q̄dē est vt materiātū
in materiā reuertat. In psal. Auferet spm̄ eoꝝ ⁊
deficiēt ⁊ in puluerē suū reuertēt. In eccl. Cū autē
hō moriet hereditabit bestias spentes et vermes
Job. **D**ēs enī in puluerē dormiet ⁊ vmes coope
riet eos. Isa. Si cū vestimentū sic comedet eos ver
mis: et sicut lanam sic deuorabit eos tinea. Job.
Quasi putredo consumend⁹ sum: et quasi vestimē
tū q̄d comeditur a tinea. putredini dixi pat̄ me⁹
es: mater mea: et soror mea vermibus. Homo pu
tredo filius hoīs vermis q̄ turpis pater: q̄ turpis
mater: q̄ abominabilis soror. Cōceptus est homo
de sanguine per ardorem libidinis putrefacto cu
ius tandem cadauer quasi funebres vermes assi
stent. **V**iuus generat pediculos et lūbricos: mor
tuus generabit vermes ⁊ muscas. **V**iuus produ
cit sterces et vomitum: mortuus producet putre
dinem ⁊ fetorem. viuus enī hōmīnem vnicū
impinguauit: mortuus vermes plurimos impin
guabit. quid ergo fetidius hūmāo cadauere: q̄d
horribilius hōmīe mortuo: cuius gratissim⁹ erat
amplexus in vita: horribilis erit aspectus ī mor
te. quid q̄ profunt diuitie: q̄d epule: q̄d honores?
Diuitie enī nō liberabunt a morte: epule nō de
fendent a verme: honores non eripient a fetore.
Qui modo sedebat in throno: modo iacet sepul
tus in tumulo. qui modo fulgebat ornat⁹ in aula

modo sordet nudus in tumba. Qui modo vescer
batur delectis in cenaculo: modo consumitur a ver
mibus in sepulchro.

De tristi memoria damnator. Capitu. v
Istecccl. Aindicta carnis impij vermis ignis
vterq; duplex. Interior 7 exterior. Interiorq;
rodit et vrit cor: exteror; q; rodit 7 vrit corp^o. ver
mis inquit eor; no morietur: ignis non extingue
tur. Judith. Dabit dñs igne 7 vermes i carne eo
rum vt vranf et sentiāt vsq; in sempiternū. Isay.
Vermis cōscientie triplicif lacerabit. affliget me
morīa: turbabit pena: torq; bīt angustia. In libro
sapien. Veniēt in cogitatōe pctōr; suorum timidi
et transducent illos ex aduerso iniquitates eorum
dicētes. qd pfuit nobis supbia 7 tactantia diuiti
arum: qd cōtulit nobis: Transierūt illa oīa tanq;
umbra: et sicut navis que pertrā sit fluctuante aq;
cuius cū perit non est inuenire vestigiū. sic et nos
nati continuo desinimus esse: virtutisq; signum
nullū valemus ostēdere: sed i malignitate nra cō
sumpti sumus. Cū ingenti turbatōe recogitabāt
que cū nimia delectatōe gesserūt: vt stimulu meo
rie pungat ad penam quos aculeus neq; tie stimū
lavit ad culpam.

De inuilli penitētia damnator. Cap. vi.
Icēt inter se penitentiā agētes errauimus
O via veritatis 7 iusticie lumē nō illuxit nobis
In luca. Tunc incipiēt dicere montib^o: cadite su
p nos 7 collib^o opite nos penitebūt ad penā: sz nō
puertent ad veniā: iustū ē ei vt qz noluerūt cū po
tuerūt: cū vellet nō possint. In lu. Dedit ei de^o eis

locū penitētię et ip̄i abusi sunt eo. p̄terea diues ille
qui cruciat̄ in flāma dicebat ad abrahā. In Luca
Rogo te pater vt mittas lazarū i domo p̄ris mei
habeo enī quos fr̄es vt testes illis ne et ip̄i veniāt i
hūc locū tormētorū. Qui cū abrahā r̄ndiss̄: moȳsē
hūc et p̄p̄has audiat illos. subiūxit: nō p̄ abrahā
sz si quis ex mortuis erit ad eos penitētiā agerēt
agebat et ip̄e penitētiā in inferno: sed qz coḡscē
bat eam inutilē rogauit vt annunciarēt hoc fra
tribus suis quatinus agerent in hoc seculo peni
tentiam fructuosam. qz tunc p̄dest homini penite
re cum potest ip̄e peccare.

De diuersis penis inferni

Ca. vii

Quę autē infernales s̄m diūsa pctā sunt diūse
Prima pena ē ignis. secūda frig⁹. De his di
cit dñs. Ibi erit fletus et stridor dētū. fletus p̄p̄
fumū ignis: et stridor dētū p̄p̄ frig⁹. Tertia erit
fretor. De his trib⁹ dz i psal. Ignis et sulphur et spi
ritus pcellarū. Quarta dmes ideficiētes. vñ Isa
yas. vermis eoz non morietur: et ignis non extin
guetur. Quinta flagra percutientū. An̄ Isayas.
Parata sunt iudicia blasphematorib⁹ et pcutiē
tes mallei stultoz corporib⁹. Sexta tenebre pal
pabiles exteriores et interiores. An̄ iob. Terra mi
ferie et tenebray vbi umbra mortis. et alibi. Adā
ad terrā tenebrosam et optā mortis caligie. i psal.
Et illud in efnū nō videbit lumē. Et alibi. Impiū
i tenebris p̄tescēt. Septia p̄fusio pctoz. Tūc ei
vt legi: erūt libri apri. i. cōscie hoim et erūt omī
bus manifeste. Octava horribilis visio demonū
qui videbunt in executione flāmarū et sintillarū de

igne ascendētis. Nonna ignee cathene q̄b⁹ ip̄iſſa
 gulis mēbris cōstringent. Prima ē ꝑcupiſcētie
 ſecūda malicioſoz. t̄tia luxurioſoz. q̄rta inidoz
 ⁊ odiū h̄itū. q̄nta eoz q̄ in hoc ſc̄loꝝ flagella nō
 meruerūt caſtigari: ſz qz exacerbauit d̄m̄ pctōz
 fm̄ multitudine ire ſue nō q̄ret. ſexta eoz q̄ i tene
 bris ambulātes ad lumē verū. ſ. ad xp̄z venire cō
 tēperūt. ſeptia ꝑſitentū pctā ſua ⁊ p̄nīaz ꝑtēnen
 tū. octaua illoz q̄ i hoc ſc̄lo libēter vidēt mala et
 faciunt. nona illoz q̄ ꝑ ſingl̄a vicia ſūt deſuxi: qui
 ambulāt in deſiderijs ſuis ⁊ ꝑcupiſcētijſ ſuis.

De ineffabili anguſtia dānatorū. Ca. viii.
In li. ſap̄. Vidētes turbabūtur t̄iore horribli
 gemētes ꝑ anguſtia ſpūs ⁊ dicētes. Mi ſūt q̄s
 aliq̄n h̄im⁹ in deriſū ⁊ ſiſtudinē iꝑroperij. nos
 aut̄ iſenſati vitā illoz eſtimabamus iſantā ⁊ finē
 illoz ſine honore. Ecce quō ꝑputati ſūt inſ filios
 dei: ⁊ inſ ſctōs ſors illoz ē. Supplicij erit malo
 rū intueri gl̄iaz beatorū: ſz forte poſt finē iudicij.
 Beati q̄ dēviſuri ſūt reproboſ i tormētis. fm̄ illd̄
 i pſal. Letabit̄ iuſt⁹ cū viderit v̄idictā impioz. re
 probi x̄o nō ſūt viſuri btōs i gl̄ia. fm̄ illd̄ Iſaie.
 Tollat̄ iꝑi⁹ ne videat gl̄iaz dei. In li. ſa. Talia di
 cēt i iſerno pctōres. qm̄ ſpes iꝑij tāq̄ lanugo ē q̄
 tollit̄ a v̄eto. ⁊ tāq̄ ſpuma ḡcil q̄ a ꝑcella diſp̄git̄
 ⁊ tanq̄ fum⁹ a v̄eto diſſuſ⁹. et tanq̄ meōria hoſpi
 tis vn̄ius dei. **D**e igne gehennali. Ca. ix.

In ignis gehēnalis lignis nutrit̄ nec flatu ſuccē
 ditur ſz a d̄o creat⁹ ē iert̄i ḡnibil̄ a origie mū
 di. Job. Scriptū ē ei Denozabit̄ eū ignis q̄ n̄ ſuc
 cēdit̄. cred̄it̄ eē ſub terris. fm̄ illd̄ ꝑꝑhe Iſay. In
 fern⁹ ſubter conturbat⁹ i occurſum a d̄n̄t⁹ tui. ſz

7 ois locus reprobis ē p̄cālis: qz sp̄ secū^o deferunt
cruciatū 7 vbiq; circa se tormētū icurrūt. Ezechiel
p̄ducā inq̄t ignē de medio tut̄ q̄ comedet te.
Ignis at̄ gehēnesp̄ ardebit 7 nūq̄ lucebit: semp
vret 7 nūq̄ sumet. sp̄ affictet 7 nūq̄ deficiet. Est
at̄ ap̄d iferos sūma tenebrarū obscuritas: imensa
p̄cāz acerbitas: infīta misiarū efnitas In math
Ligat̄ iquit māt̄^o 7 pedib^o mitt̄ te eū ī tenebras
extiores: ibierit flet^o 7 stridor dētū. singla mem
bra p̄ suis p̄ctis p̄p̄a sustiebūt tormēta: vt ī eo pu
nīaturī q̄ peccauerit Scriptū ē ei. p̄ q̄ hō peccat p̄
hec 7 torq̄t. An̄ q̄ lingua peccauerat cruciat̄ ī lin
gua p̄p̄ q̄d diues clamabat p̄ abrahā mifere
mei 7 mitte lazari vt itiguat extremū digitū sui in
aquā vt refrigeret ligam̄ meā. p̄ digitū itelligitur
opatio digitū enī opamur: q̄st dicat si mīmū operū
lazari haberem minorem penam sentirem.

De tenebris inferni.

Capitulum. x.

Reprobis nō soluz exteriorib^o 7 interiorib^o
tenebris iuoluent̄: qz sp̄ualī parit̄ et compa
lī luce carebūt. Scriptū ē enī 7 p̄saie Tollat̄ iptus
ne videat glīaz dei q̄ sol^o inferit ī lucē sempit̄nā.
tātā aut̄ ī penis reprobi tollerabūt āgustā vt vix
aliqd̄ cogitare valeāt p̄p̄ penā sed illuc dirigēt
īpetū cogitatiois vbi sentiūt viz dolor. Sāc dis
cipul^o q̄dā fert̄ apparuisse magistro p̄ mortē quē
cū magist̄ itellerisset fore dānatuz q̄sult a deo. si
aliq̄ q̄stioēs ab iferis vterent̄: q̄ d̄ r̄ndisse. ap̄d ife
ros nichil p̄ter penā eē Sicut ait Salo. nec opes
nec ratio nec scētētia nec sapiētia ē ap̄d iferos q̄ tu
p̄pas. Erit enī reprobis tāta mēt̄ obliuio tāta ce

citas mēti: tāta cecitas aī: tāta p̄fussio rōnis vt re
 rovel nūq̄ ad cogitandū q̄c̄p̄ de eo possint assur
 gere necdū ad p̄ntendū valeāt aspirare: nā a mor
 tuo perit cōfessio tanq̄ ab eo q̄ nō est. Scriptū est
 em̄ i psal. **Idō** mortui laudabunt te dñe: neq̄ os q̄
 descēdūt in ifernū. **Isa.** **Idō** ifern⁹ p̄sitet̄ tibi: ne
 q̄ mors laudabit te. ¶ **De p̄s̄s̄ de penaz.** **La. xi.**

Dimitte me dicit iob. vt plangā paululū do
 lorē meū anteq̄ vada3 z n̄ reūtar ad terrā te
 nebrofam z optā mortī caligie. Terrā m̄s̄ie et te
 nebrarū vbi vmbra mortis: z null⁹ ordo s̄z s̄p̄ifn⁹
 horroz ih̄itat. ordo q̄dē erit i q̄ritate p̄carum. In
 euā. qm̄ i q̄ mēsurā mensi fueritis remetiet̄ vobis
 vt q̄ graui⁹ peccauit graui⁹ puniat̄. potētes ei vir
 tute patient̄ tormēta. s̄z nō erit ordo i q̄ritate rez
 z in q̄litate tormentorū. q̄ ignis exuret z nō luce
 bit vt seruiat ad tormenta z nō ad consolationez
 iducēdā. **Job.** q̄ de aq̄s nimīū frigidis trāss̄būt
 ad calorē igneū: z de ardore nimio ad frig⁹ intole
 rabile vt subita p̄riorū mutatio grauiorē inferat
 cruciatū. exprimēt̄ cognouit q̄ adustis s̄z frigidū
 statim adhibeas ardētiorē sentiāt cruciatū

¶ **De diffidentia dānatorū.** **Capitulū. xij.**

Sicut oues in iferno positi sūt: mors depascz
 eos. dictū ē a s̄litudie tumētorū q̄ nō radici
 tus euellūt herbas s̄z solūmō s̄mitatē carpūt: vt
 iterū herbe renascant̄ ad pastū: sic z ip̄ū q̄s̄i moz
 te depasti reuiuiscēt̄ ad mortē vt efnalit̄ mortant̄
Quid. sic z i p̄s̄ptū ticij sp̄s̄ renascēs nō perir̄ vt
 possit sepe perire tecur. Tūc erit mors imortalis
 tūc viuūt mortiq̄ vite sunt mortui: querēt̄ mortē z

nō iueniēt q̄ vitā habueſt ⁊ pdideſt. Audi iobez.
in apo. d. In dieb⁹ ill⁹ q̄rēt hoīes mortē ⁊ nō iuēi
ent eā. deſiderabūt mori ⁊ mors fugiet ab ill⁹. **D**
mors q̄ dulcis eēs q̄b⁹ rā amara fuiſti: te ſolā deſi
derātē oprabūt q̄ te ſolā vehemēter oderūt.

Cur reprobi nūq̄ liberant a penit. Ca. xliij.

Dill⁹ q̄ ſibi blādiat ⁊ dicat in pſal. qz de⁹ nō
vſq; i finē iraceſt neq; iefnū i diſſibit: ſz miſe
ratio ei⁹ ſup oīa opa ei⁹: qz cū irat⁹ ē nō obliuiſcit
miſeri. Nec q̄c̄p̄ eorū que fecit odit: aſſumens
in argumentū erroris qd̄ ait. dñs per. pphētā iſa
yam. Congregabuntur in congregatiōe vni⁹ falſi
in lacū ⁊ claudent in carcerem ⁊ poſt multos dies
viſitabūtur. Homo nāq; peccauit ad tempus nō
q̄ puniet iefnū. **D** ſpes inanis. o falſa preſump
tio. Job. Nō credat fruſtra errore decept⁹ q̄ aliq̄
p̄cio redimend⁹ ſit. qm̄ in iſerno nulla eſt redem
ptio. Congregabūtur q̄ pctōres in lacū ⁊ claudent
in carcerē. ſ. i iſerno i q̄ ſine corpib⁹ vſq; i diē iudī
cū torq̄būtur. et poſt multos dies vcz poſtq̄ reſur
gēt cū corpib⁹ ſuis i noniſſimo die viſitabūtur nō
ad ſalutē: ſz ad vindictā. qz poſt diē iudīcū graui⁹
punitē. Sic ⁊ alibi d̄r i pſal. Viſitabo d̄ga iniq̄
tates eor⁹: ⁊ i verberib⁹ pctā eorū. **P**redeſtinatis
q̄ iraceſt de⁹ t̄palit⁹: qz flagellat oēm filiū que reci
pit. de q̄b⁹ illud accipit. Nō i finē iraceſt. ⁊c. Re
probiſ aūt iraceſt eternalit⁹: qz iuſtū eſt vt qd̄ ipi⁹
in ſuo p̄uaricat eterno: de⁹ vlcicſcat in ſuo. **N**ā licz
peccādi facultas illū dimittat: t̄pſe tñ non dimittit
volūtātē peccādi. **S**criptū eſt et in pſal. Super
bis eor⁹ q̄ te oderūt aſcēdit ſp. non humiliabunt

reprobi sã desp̃ati deventa. s; malignitas odij i illis tñ exercet q̃ velint illũ oino non esse p̃ que sciunt se rã infeliciter eẽ dñatos. Maledicẽt altissimo 7 blasphemabũt excelsũ q̃rẽtes eũ eẽ malignũ q̃ creauit eos ad penã 7 nũq̃ inclinẽt aduentam. Audi io. i apoç. di. Grãdo mag̃ descẽdit d̃ celo i hoĩes 7 blasphemãueit d̃s dñz p̃p̃ plagã grandis. qm̃ mag̃ scã eẽ uehementẽ. volũtas g̃ dñati lz aĩbit p̃rãt̃ effectũ sp̃ tñ hẽbit malignitat̃ affectuz 7 ip̃a erit i inferno suppliciu q̃ fuerat i mũdo pctm̃ lz forsan ibi pctm̃ s̃t lz nō meritũ. Impi⁹ g̃ qz s̃p̃ hẽbat i se reatũ ex culpa: sp̃ sentiet se cruciatũ ex p̃ea: qz qd̃ ip̃e p̃pniam nō deleuit: dñs per indulgentiã nō remittit. Ad magnã g̃ptiet iusticiã iudicãt̃ vt nũq̃ careãt gehẽnali supplicio q̃ nũq̃ i hac vita voluerit carẽ pctõ. Voluiss̃ẽt itaq; si possent viuẽ sine fine vt potuiss̃ẽnt sine fine peccare. Dñd̃it eĩ q̃ sp̃ i pctõ cupiũt viuẽ: qz nũq̃ desinũt peccare dũ viuũt.

Testimoniũ de supplicijs efnã
Quis vnq̃ poterit hĩtare de vo (lib⁹. xliij.)
 bis cũ ardorib⁹ sempitẽnis Illic fum⁹ erit in furore ignis ardẽs tota die ac nocte nō extinguet s; ascẽdet fum⁹ ei⁹ i sempitẽnũ. Jere. Dabo vobis in opprobriũ sempiternũ 7 i g̃miniã q̃ nũq̃ obliuit one delebit. Dan. Qui dormierit i fre puluẽ eni gilabũt alij i vitã efnã. alij i opprobriũ vt viuãt sp̃ Sal. Mortuo hoĩe ipto ñ las pes erit de eo huc ex r̃iplo veset pditio sua: 7 substroset̃ nec hẽbit ultra medicinã. iõ io. ap. Si q̃s adorauit bestia z imaginẽ ei⁹ hic bibet de vino ire dei 7 cruciabitur igne 7 sulphure 7 fum⁹ tormentoz ascẽdet i sc̃la

scloꝝ. nec hēbit requiē die ac nocte. Cōfirmat hoc
X̄itas q̄ dānādos ī iudicio efnalif reprobatit dī
cēs ī Matheo. Ire maledicti ī ignē efnū q̄ parus
est diabolo ⁊ āgel ei⁹ si fm iudiciū diuinū ī Deu.
In ore duoz vel trīs stet oē verbū. Q̄ro magis in
ore tantoz viroz deposita X̄itate p̄stabit.

C De die iudicij

Capitulum. xv.

Ecce ḡ dies dñi veiet crudel⁹ ⁊ idiōtōs plen⁹
Aire ⁊ furoris ad ponendū terrā. ī solitudinē
pctōies ei⁹ p̄terendos de ea. qm̄ stelle celi ⁊ splen
dor eaz nō expādēt lumē suū. Obtenebrat⁹ ē sol
in ortu suo: ⁊ luna nō splēdebit ī luie suo ⁊ visita
bo sup orbē mala ⁊ p̄ ipsos īiq̄tates eoz ⁊ req̄sccē
faciā supbiā infidelitū ⁊ arrogantā fortitū huīlia
bo p̄pterea ḡs man⁹ dissoluēt ⁊ oē cor hoīs rabel
cet et p̄teret torfides ⁊ dolores tenebūt eos q̄si p̄
turientes dolebūt. vnusquisq̄ ad p̄ximū suū stu
pebit facies cōbuste vult⁹ eoz. Sophonias. Dies
illa dies ire vt dies tribulatōnis ⁊ angustie: dies
calamitatis ⁊ miserie: dies tenebrarū ⁊ caliginis:
dies nebule ⁊ turbinis: dies tube et clangoris. qz
consummationē faciet dñs cū festinatione cūctis
habitantibus in terrā. In luca. Et supueniet rep
entina dies illa tanq̄ laqueus in om̄s: qui sedēt
sup faciē oīs terre. In matheo. Qm̄ sicut fulgur
exit ab oriente ⁊ appareritq̄ in occidente: ita e
rit aduentus filiū hoīs. Ap̄ls Dies ei dñi sicut fur
in nocte ita veniet: cū dixerit pax ⁊ securitas: tūc
repentinus eis supueniet interit⁹ s̄c̄ doloꝝ in vte
ro habenti ⁊ nō effugient.

C De p̄cedente tribulatione.

Ca. xvi.

In matheo. Precedet aut tribulatio magna
 qualis nunquam fuit ab initio mundi usque modo:
 neque fiet nisi abbreviati fuissent dies illi. non fieret
 salua omnis caro. In matheo. Surget enim gens con-
 tra gentem et regnum contra regnum: et terremotus ma-
 gni erunt per loca: terrores de celo et tempestates
 et pestilentes et fames et signa magna erunt in sole et
 luna et stellis: et in terris pressura gentium pre con-
 fusione sonitus maris et fluctuum: arescentibus autem
 hominibus pre timore et expectatione que superveniet
 universo orbi: surgent pseudo christi et pseudo falsi
 prophete et dabunt signa magna et prodigia. ita quod
 si fieri potest in errorem educantur electi. Aposto-
 lus ad corinthios. Tunc revelabitur homo peccator: et
 filius perditionis quem adversatur extollitur super
 omne quod dicitur aut colitur deus ita ut in templo
 dei sedeat ostendens se tanquam sit deus: quem domus
 interficiet spiritu oris eius. mittetur autem Helyas pri-
 us quam veniet dies domini magnus et horribilis et con-
 vertet corda patrum in filios et corda filiorum ad pa-
 tres cum quo veniet Enoch. et prophetabunt In
 apoc. Diebus mille ducentis. lx. Amicti faccis
 et cum finierint testimonium suum bestia quedam a-
 scendet de abyssso: faciet adversus illos bellum et
 vincet illos et occidet: et corpora eorum iacebunt in
 plateis civitatis magne: ubi dominus eorum crucifixus est:
 et post tres dies et dimidium spiritus vite intra-
 bit in eos.

Qualis veniet dominus ad iudicium Ca. xvii.

In eccl. Statim autem post tribulationem il-
 lozorum dierum sol obscurabitur et luna non da

bit lumē vel splendorē suū et stelle cadent de celo
et virtutes celoz mouebūt: et tūc apparebit signū
filij hoīs in celo et plangent sup eū oēs tribus fre
In apoca. Reges et principes tribuū et diuites et
fortes et oīs seruus et liber abscondent se in spelū
cis et in petris montiū et dicent montibus et petris
Cadite super nos et abscondite nos a facie seden
tis super thronum et ab ira agni. qm̄ ueniet dies
dñi magnus et tēpōz et quis poterit stare. In ma
theo. Et mittet angelos suos cum tuba et uoce ma
gna et congregabūt electos dei a quattuor uentis
celi a summis celoz vsq; ad terios eoz. Ap̄ls ad
Thimotheū. Tūc ip̄e dñs cū iussu et in uoce ange
li et in tuba dei descendet de celo. In ioh̄e. Et oīs
qui in monumentis sunt audient uocē filij dei et p
cedent boni in resurrectionē uite: mali autem i re
surrectionē iudicij. In apoca. Mortui et inferni da
bunt mortuos suos qui in ipsis erunt: et uidebit
oīs oculus: et q̄ eū pupugerūt filiū hoīs uenientez
in nubibus celi cū uirtute magna et maiestate. Isa
yas. Ueniet aut̄ dñs ad iudiciū nō solū cū angelis:
sed etiā cū sententiis ppli sui. Sal. Mobil̄ in portis
qñ sederit cū senatorib⁹ fre. In matheo Sedebūt
enī et ip̄i sup sedes. xij. iudicātes duodecim trib⁹ is
rael. Daniel. Aspicebā inq̄t donec throni positi
sunt et antiquus diez sedit. uelimentū ei⁹ q̄si nix
candidum et capilli capitis eius quasi lana alba.
Thron⁹ ei⁹ q̄si flāma ignis rote illi⁹ q̄si ignis accē
sus fluit⁹ igne⁹ rapidus egrediebatur a facie ei⁹
milia milia mistrabāt ei. et decies cetera milia af
fistebant illi. | David in psal. Deus n̄r manifeste

veniet et non silebit. Ignis in conspectu eius exarsit
 descendet: et in circuitu eius tempestas valida. Nubes
 et caligo in circuitu eius: iustitia et iudicium preparatum
 sedes eius. Et advocat celum desursum: et terram discer-
 nere populum suum. In mattheo. Nam congregabuntur
 ante eum omnes gentes et sepabit eos ab invicem sicut pas-
 tor: segregat oves ab hederis. et statuet quidem oves
 a dextris: hederos autem a sinistris.

De potentia: sapientia: et iustitia iudicis.

Capitulum. xvij.

Job. Quantum tunc erit timor et tremor: quantum
 erit fletus et gemitus? Isayas. Nam si coline ce-
 li tremescunt et pauescunt adventum eius: et angeli pacis
 amare flebunt: peccatores autem quid facient? In epi. canon.
 Si iustus vix saluabitur ipse et peccator ubi peccabit. Pro-
 pterea clamabat propheta david. Non intres in iudi-
 cium cum seruo tuo: quia non iustificabitur in conspectu tuo
 omnis vivens. Si iniquitates obscuraveris domine: domine
 quos sustinebit. Quis enim non timeat iudicem poten-
 tissimum sapientissimum et iustissimum? Sapientissimum
 quem nemo potest latere. potentissimum quem nemo
 potest effugere. iustissimum quem nemo potest contra-
 rere. Job. Si fortitudo querit robustissimus est
 sapiens corde et fortis roboris. Si equitas iudicij me-
 mo audeat pro me testimonium reddere. Job. Si iustifi-
 care me volueris os meum: denabit me primum cum
 probabit. Etiam si simplex fuero David. Ipsi dixit
 et facta sunt: ipse mandavit et creata sunt. Qui vo-
 cat stellas et dicunt: Assumus. et qui facit angelos
 suos spiritus: et ministros suos ignem viventem. cuius voluntati
 nichil omnino resistit: cui nullum verbum est impossibile

cuī flectitur omne genu celestium terrestriū et in
fernoꝝ. hunc ergo nemo potest effugere dicen
te propheta Dauid. Si ascendero in celum tu il
lic es: si descendero in infernum ades. Ipse seruu
tatur renes ⁊ corda: cuius oculis omnia nuda sūt
et aperta. qui pluuie guttas et arēas maris dinu
merat deus scientiarum prescius oīm et conscius
singuloꝝ. Occultus occultoꝝ omnīū indaga
toꝝ. Hunc ergo nemo potest latere sicut dicit apo
stolus ad hebreos. Nulla creatura inuisibilis in
conspectu eius. Ipse est iudex iustus fortis et pa
tiens: et multe misericordie: qui nec prece nec p̄
ce: nec amore: nec odio declinat a semita rectitu
dinis: sed via recta semper incedens. Nullū ma
lum preterit impunitum. et nullum bonum irre
muneratum relinquit. Hunc ergo nemo pōt cor
rumpere. Juxta qđ psalmista. Tu reddis singul
is opera eozum.

¶ De diuino iudicio.

Cap. 3. xvi:

Quis autē nō timeat illud examen: in quo idē
erit accusator aduocatus ⁊ iudex. Accusa
bit eū cum dicit in euangelio. Esuriui ⁊ non dedi
stis mihi māducare. ⁊c. Aduocabit cum subdit
Qđ diu non fecistis vni de minimis his non michi
fecistis. ⁊c. Iudicabit cum inferet: Discedite a m̄
maledicti ⁊c. Non erūt testes necessarij in illo iu
dicio: qz tūc manifesta erūt abscondita tenebray.
Nil ei occultū erit qđ nō reuelet. Daniel. Tūc
libri p̄scētiaz erūt apti: ⁊ iudicabūt mortuū ex his
que scripta sunt in libris s̄m opa eozū. quāt⁹ erit

pudor in peccatoribus quanta confusio eorum
 nefandissima crimina cunctis erunt liquidema
 nifesta. David. Beati quorum remisse sunt iniqui-
 tates: et quorum tecta sunt peccata. Ab illa sen-
 tentia nunquam poterit prouocari. In Iohanne. quia
 pater omne iudicium dedit filio. In apoc. Qui aper-
 rit et nemo claudit: os enim domini locutum est.

Cap. xvij

Ezechiel. Tunc non proderunt damnandis
 spes nec defendent honores non suffragabunt
 amici. Scriptum est enim in Ezechiele. Argen-
 tum eorum et aurum eorum non valebit liberare
 eos in die furoris domini. In apocalypsi. Flebunt
 et plangent reges terre cum viderint fumum in-
 cendi propter timorem tormentorum eius. Isay
 as. Quid ergo facietis in die visitationis et cala-
 mitatis de longe vententis ad cuius fugietis au-
 xilium? unusquisque onus suum portabit. Anima
 que peccauerit ipsa morietur. In Matheo. In di-
 strictum iudicium in quo non solum de factis: sed
 de omni verbo ocioso quod cumque locutus fuerint ho-
 mines reddentur sunt rationem: in quo visus ad no-
 vissimum quadrantem exigetur debitum cum visu-
 ris. quis ergo fugere poterit aventura ira? Mit-
 tet ergo filius hominis angelos suos et colligent
 de regno eius omnia scandala: et eos qui faciunt
 iniquitatem: et alligabunt fasciculos ad combu-
 rendum: et mittent eos in caminum ignis arden-
 tis ibi erit fletus et stridor dentium: et gemitus et
 eiulatus et ululatus: luctus et cruciatus: stridor
 et clamor: timor et tremor: dolor et labor: ardor

z fetoz:obscuritas z anxietas:acerbitas z asperitas:
calamitas z egestas:angustia z tristitia:obli-
uio z confusio.torsiones z punctiões:amaritudi-
nes z terrores:fames et sitis:frigus z cauma:sul-
phur z ignis ardens in secula seculoz.

¶ Explicit liber de vilitate conditōis hu-
mane In p̄sulis suburbijis sancti Germani de pra-
tis per Petrū Leuet. Anno dñi mil. cccc. nona-
gesimo quinto. die 20. ii. Martij.

mq. fol 36

